

PIARISTA DIÁK

A Diákszövetség 2013. évi rendes közgyűlésének összehívása

*Kedves Barátaim!
Öregdiák-társaim!*

A Magyar Piarista Diákszövetség Elnökségével egyeztetve Szövetségünk ezévi rendes közgyűlését 2013. május 11-én, szombat délelőtt 9 órára összehívom. Helyszíne a Duna-parti Piarista Kápolna (Budapest, V. Piarista – volt Pesti Barnabás – utca 1. Bejárat a gimnázium főkapuján. A lift használatát a rászorulóknak részére megoldjuk.)

A visszamódosított előírások lehetővé teszik, hogy a fenti időpontban megállapított határozatképtelenség esetén a közgyűlést azonos napirendi pontokkal ugyanezen a napon délelőtt 10 órára összehívjam. Ez a megismételt közgyűlés már a megjelentek számától függetlenül határozatképesnek minősül.

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:

1. Szentmise.
2. Megnyitó, üdvözlés, a levezető elnök megválasztása.
3. A napirend elfogadása.
4. Az írásbeli beszámolók szóbeli kiegészítése, elfogadása.

- a) elnöki beszámoló
- b) főtitkári beszámoló
- c) választmányi elnöki beszámoló.
- d) vita és határozathozatal.

5. A módosított Alapszabály ismertetése és elfogadása. Vita és határozathozatal.

6. Az MPDSz 2012. évi pénzügyi beszámolójának, közhasznúsági jelentésének és a Felügyelő bizottság jelentésének ismertetése és elfogadása. Vita és határozathozatal.

7. Az MPDSz 2013-as költségvetésének ismertetése és elfogadása. Vita és határozathozatal.

8. Az új Kincstárnok bemutatása.

9. Kitüntetések átadása.

10. Agapé.

A 4–7. napirendi pontokhoz tartozó írásbeli anyagok a honlapon (www.diakszov.piar.hu) és a Szövetség irodahelyiségében (az első emeleten jobbra) április 10-től kezdve megtekinthetők lesznek.

Budapest, 2013. március 5.

*Várgedő Tamás s.k.,
a Választmány elnöke*

Konfrátereink 1980-tól

Bakos Miklós dr.
Csenkey Ágoston
(Románia)
Dankó László
Dankó Margit
Domokos Zoltán dr.
Filka Ferenc
dr. Gerencsér Ferenc
Gerinczy András dr.
Gindele Tibor
Golda Gábor
Gyöngyössy János
Gyulay Endre
Hausinger Péter dr.

Hunkár Dénes
Jesch Aladár
Kiss Imre dr.
Kondé Lajos dr.
Körmendy József
Kucsera Melánia
László Tamás
Léderer Tamás
Lóránd Pál dr.
Lóránd Pálné
Marosi Izidor
Márton Antal
Nagy-Bozsoky József dr.
Nagy-Bozsoky Józsefné

Németh András
Németh László
Noga Mihály dr.
Osváth József
Ötvös Lajos
Papp János
Papp Jánosné
Pataki Ervin
Pesty László dr.
Posztóczky Iván
Salacz Tamás dr.
Simonyi Alfréd dr.
Sirák András dr.
Stéhli Ferenc

Szabó Ádám
Szabó Tamás
Szendró Józsefné
Szentirmai József dr.
Szilvássy László dr.
Szűcs Ervin
Takács János
Thiesz Józsefné
Vajta Gábor dr.
Várkövi Károly
Varga Lajos dr.
Varga Miklós dr.
Vasváry József
Zlinszky János dr.

PISTA

Nem illendő a 80 éves — ki hiszi el? — Jelenits Istvánt Pistaként aposztrófálni, de így, Pistaként ismertem meg, s azóta is erre a megszólításra áll a szám. Pista? — kérdik a fiatalabbak elkerekedő szemmel. Számukra ő a tanár úr. Nem professzor, annál több: tanár! Hány és hány generációnak volt tanára! Hány piarista diák emlékezetében jelenik meg a kicsit mindig mosolygós arc, amelyet csak akkor barázdáltak szigorú vonások, ha a gyerekek nem szabályosan sorakoztak föl az osztályterem előtt. Hányan vannak, akik szívükben őrzik szava-it, életre szóló útmutatásait!

Apám mesélt róla először. Franciát tanított abban a legendás osztályban, amelynek a szerzetesrendek szétverése előtt Simon Sándor — ez megint túl hivatalosan hangzik, sokkal pontosabb és hitelesebb így: Satya bácsi — volt osztályfőnöke, de érettségijükre már Somogyi tanár úr vezényelte őket. Apám ült az első padon, és a francia irodalomról elmélkedett. Néha dolgozatot íratott, s itthon, íróasztalánál javította a szövegeket. Az egyik apró betűs mindig hibátlan volt. A jobb felső sarokban a név: Jelenits István. Később ismertem meg alaposabban. Hozzá tartozott még egy kifakult anorák s a középkort is megért akatátaska. Talán most is azt használja.

Mindnyájan ismerünk olyan embereket, akik tüstént búvkörükbe vonnak. Az impulzívabbak úgy mondják, lenyűgöző hatást tett vagy tesz rájuk. Pistára ez megint pontatlan jellemzés volna. Hitelesebb, a valóságnak inkább megfelelő a „búvkör”. A vonzás, amely az istenhit természetes jelenlétével és reményt adó erejével áthatott.

Sokféleképp szoktunk Istenről beszélni, Hozzá közelíteni. Pista emberként szól róla, emberként közelíti meg, s arra készlet, hogy emberségünk értékeit mozgósítsuk hitünk kifejezése közben, és tanuljunk meg figyelmesen széttekinteni magunk körül, hogy meglássuk a világ értünk való szépségeit, s a másik ember szemében gyülekező könnyeket, amelyeket jó szóval, részvétellel talán letörölhetünk arcáról.

Nagyon érdekes beszélgetést olvashattam a *Nők Lapjában*. A születésnapost Szegő András kérdezte. Érdeklődött, túrázik-e még, vagy az idő előre haladásával kevesebb lehetősége adódik a nagy kirándulások szabadságának átélésére. Íme a válasz: „De jött más helyette! Ott az erdőben teleszívtam a tudómet friss levegővel, és elnézegettem a virágokat, leveleket. Olyan szépségeket fedeztem fel bennük, amelyet korábban, amíg buzgón a kilométereket róttam, soha!”

Megy az idő, de életünk minden szakaszában szembeülhetünk Isten jelenlétével életünkben vagy a történelemben, és keze nyomával a természetben. E folytonos jelenlét megtapasztalására nevel bennünket Pis-

ta, s ez az egyik összetevője a személyiségéből, beszédeiből és írásaiból sugárzó... — itt most elbizonytalanodom, nem találok a megfelelő szót. Ismét rá kell döbennem: a szavakat sokszor a csend hitelesíti. Emberséget kellene mondanom, abban az értelemben, ahogy ezt a fogalmat a klasszikusok magyarázták: „Milyen szép embernek lenni, ha az ember igazán ember!” Am az „igazán emberit” átlekesíti, fölemeli az a többlet, amivel hite erősíti. Ebben az értelemben merném Pistát embernek nevezni. Alighanem ezt igazolja könyvei közül a számomra legkedvesebb címe is: *Élet és evangélium*. Saját használatra úgy értelmezem e címet: életünknek az adja az igazi tartalmát, hogy naponta szembesülhetünk a jó hírrel, amely mindnyájunknak, de nekem személyesen is szól.

Az ember életét sokszor tévutakra vezérlik rossz tulajdonságai. Ahogy Gárdonyi Géza írja az *Ida regénye* bevezetésében „Sötétben állunk néha, magunk se tudva, hogy kerültünk belé. Csak meresztgetjük a szemünket, csak tapogatózunk, bizonytalankodunk. És a szívünk hűledez: — Merre? S véljük, hogy semerre.” Gyakran azt sem érezzük, „hogy egy láthatatlan jóságos kéz van a kezünkön. Vezet.” Ennek a jóságos, szerető kéznek érintésére ismerhetünk Pista műveiben és szavaiban. Mediátor. Hídépítő. Pontosán ismeri a modern teológiát, de azt is tudja, hogy az esendő ember csak az egyszerű szavakból ért. Azon a nyelven, amelyen Jézus mondta példabeszédeit.

Ezekkel az egyszerű szavakkal vezet bennünket a szeretet ösvényén. Nem hiteget, nem mondja, hogy kékjutásra indulunk. Kinek-kinek fel kell vennie keresztjét. De azt is tudatosítja, hogy a jó cél felé haladva ez a kereszt nem sebző.

Pista legtöbb könyvéről írtam. Pontosabban: írni próbáltam. Valami mindig hiányzott. Ma sem tudom pontosan, mi, de hiányzott. Talán csak az a szelíd, mindenkor biztató mosoly, ahogy ránk tekint. Mintha azt mondaná: gyere, tovább! Erre nem leltem alkalmas szavakat. Alighanem a meditáció csöndje hiányzott. Erre azonban nincsenek szavaink. Esetleg a misztikusoknak. De hol vagyunk mi a misztikusoktól?...

A *tanító Jézus kudarcairól* is beszélt. Minden tanítónak, a legnagyobbaknak is vannak kudarcai. De Pistában sosem éreztem csüggedést. Sokszor próbáltam analógiáját megtalálni az irodalomban. Nem egészen ok nélkül, hiszen versmagyarázataiból az irodalmárok is sokat tanultak, s amíg gimnáziumban taníthatott, legendás irodalomtanár volt. Legtöbbször a csendes, szerény Tóth Árpád jut eszembe. Van azonban egy óriási különbség kettejük között: a költő szomorkásan tudomásul vette az emberi lelkek között lévő, szerinte áthidalhatatlan távolságot, Pista viszont összekapcsolja, és a kölcsönös szeretet jegyé-

ben vezérli a Cél felé a lelkeket. Mindenfajta érzé-
gősség nélkül, komolyan, önkritikus gondolkodásra
késztetve. Tudja, hogy haladásunk közben elbu-
kunk. Ilyenkor szelíden, halkán ismétli a jól ismert
szavakat: „Kelj föl és járj!” Nem a testtel tesz csodát,
csak arra figyelmeztet: indulnunk kell, különben
megbénít az a jeges úr, amelyről a költő írt.

János evangéliumából idézi Jézus és Fülöp beszélge-
tését. Az apostol arra kérte a Mestert, mutassa meg az
Atyát, egyébre nincs is szükség. A papi hivatás nagy-
szerűsége abban rejlik, hogy elkötelezettje megmutat-
ja nekünk az utat, amelyen a Szentháromság felisme-
réséig juthatunk, s ez az ismeret adja életünk értelmét,
célját. Az útra indulónak a terepet ismerő vezetőre és
jól tájékoztató útikönyvre, itinerre van szüksége. Ilyen
vezetője Jelenits István, az itinert pedig könyvei jelké-
pezik. Ismeri a buktatókat, tudja, hogy szívesebben
haladnánk a szerpentinén, lassacskán, panaszosan
meg-megállva. Ismeri a gyengeségeinket, nem űz,
nem hajszol, csak ujjával mutat fölfelé, ahol az út cél-
ja rejlik. Igen, arra kell mennünk. Csak arra érdemes.

Észre sem vesszük, mennyire megrontja hallásun-
kat a világ lármája. Sokan abban a félreértésben él-

nek, hogy Jónás próféta módjára harsogva, dühödten
kell képviselniük a rájuk bízott küldetés lényegét. Az
ilyen prófétákat kinevetik, ahogy ez Jónással is meg-
esett. De aki csöndesen szól, az csöndet teremt, s ez a
csönd a lélek csöndje, amely mégis visszhangzik ben-
nünk. Így születik meg lelkünkben az ünnep, ame-
lyet Pista Nagy László *A vasárnap gyönyöre* című
nagyyszerű költeményének soraival jelenít meg:

„Vasárnap, itt vagy és tudjuk, fáradtak ünnepe
jött, / görbedők egyenesednek fölséges színed előtt.
(...) Véres a hat nap, de lásd, a késélen szállt sikolyok
/ s parabolái a vérnek újítják meg mosolyod. / Gyil-
kolod magadat is, hogy holtodból újraszüless, / azért
vagy főnixmadár, hogy vasárnap ihass-ehe. / Ó
mennyiszer meg kell halni egy pici vasárnapért, /s
hányszor a távoli szépért, amit egy eszme kimért!”

Ünnepi érzést kelt szívünkben Pista. Megyek is a
telefonhoz, hogy meghívjam, s terített asztal mellett
hallgassuk, amint egy szebb és igazabb élet hírnöke-
ként deríti ránk mosolyát. Reméljük, még sokáig.

Rónay László

(Megjelent a *Vigilia* 2012. évi 12. számában)

A HITTAN NEM ELÉG, A HITTEL KELL TALÁLKOZNI

Beszélgetés Görbe László piarista igazgatóval

**Görbe László piarista tanár a Szent Margit Gim-
názium igazgatója, az Országos Köznevelési Tan-
ács tagja. A következő tanévtől az állami iskolák-
ban kötelezően választaniuk kell a diákoknak a vi-
lági erkölcsstan és a hittan között. Jövőre az első és
az ötödik osztályban indul meg a két tárgy oktató-
sa. Erről beszélgettünk Görbe atyával.**

– Tavaly megszületett a köznevelési törvény, idén
elkészült a nemzeti alaptanterv. A köznevelési tör-
vény szerint a nyolcadik osztályig polgári erkölcs-
tant vagy hittant tanulnak majd a gyerekek. A nemzeti
alaptanterv – mivel az egyház autonóm – csak az er-
kölcstan tartalmáról rendelkezhetett. A hittan anya-
gát az egyház állítja össze.

– *A katolikus keresztény ember tudja, mire tanít a hit-
tan. De mit tartalmaz a világi erkölcsstan? Olyan messze
esik a kettő egymástól?*

– A polgári erkölcsstannak a jelenleg hatályos alkot-
mányos jogokat és fogalmakat tiszteletben kell tartania.
Gondolok akár az egyneműek házasságára, az
abortusz kérdésére, tehát a polgári erkölcsstan a ke-
resztény fölfogásnál liberálisabb álláspontot fogal-
maz meg.

– *Várható a világnézeti ütközés – bár nemkívánatos,
hogy az úgynevezett kultúrharc ismét kiéleződjék.*

– Nem mindegy például, hogy az antibébi-tabletta
használatát negatívan vagy pozitívan állítják-e be. A
polgári erkölcsstan oktatása során is mondhatja per-
sze a tanár, hogy egy tisztességes orvos nem ajánlja a
használatát, mert rombolja az ember egészségét. Ez-

zel szemben – remélem, nem lesz ilyen – azt is han-
goztathatja az erkölcsstan oktatója, mennyire téves a
szentatya álláspontja, amikor tiltja a fogamzásgátló
tabletta használatát.

– *A polgári erkölcsstan tankönyvírói nem konzultálnak a
hittankönyv íróival? Hiszen az eltérő nézetek mellett remél-
hetőleg több lesz a találkozási pont. Az erkölcsstan oktatásá-
nak is az lenne a célja, hogy az egyetemes erkölcsi normák
szerint tisztességes, egészséges fiatalság növekedjék fel.*

– Másféle emberképből indulunk ki, mint ők. A
szabadság túlhangsúlyozása egészen más emberképet
kíván, mint a keresztény emberkép. Mi a sérült em-
berről beszélünk, akit Isten fölemel. Az önmagát
megvalósító, abszolút embert hangoztató ideológiával
szemben a keresztény hit szerint az Úristen segítségé-
vel váltódunk meg, bontakoztathatjuk ki valódi sza-
badságunkat, illetve tehetjük teljessé életünket.

– *Hol tart az egyház részéről a fölkészülés?*

– A keresztény egyházaknak is ki kell dolgozniuk a
heti egyórás hitoktatásra vonatkozó kerettantervi el-
képzeléseiket. Közismert, hogy az egyházi iskolákban
hagyományosan heti két órában oktatják a hittani ismereteket.
A helyi tanterv készítésénél világosan
meghatározzuk, melyek a hitoktatással kapcsolatos
elképzeléseink a jövőben. Vegyük a mi iskolánk pél-
dáját: tizenöt éve került vissza egyházi kézbe a Szent
Margit Gimnázium, s ez idő alatt már olyan tapasztal-
atokat szereztünk, amelyek alapján másként kell
megfogalmaznunk a hitoktatásra, a hitre és a vallásos
életre nevelés céljait és módszereit. A diákság is sokat
változott másfél évtized alatt.

– *Mennyiben változott meg a fiatalság?*

– A szociológusok megfogalmazása szerint: megjelent az internetes, úgynevezett Y-, illetve ma már a Z- és az alfa-generáció. Ezért mi, tanárok – tudomásul véve a társadalmi valóságot – sokkal inkább támaszkodunk az internetes ismeretközvetítésre. A diákok egyre több információhoz jutnak az internet segítségével, ugyanakkor hangsúlyoznunk kell a tankönyvek fontosságát.

Az interneten rengeteg téves vagy hiányos információ jelenik meg egy-egy fogalommal kapcsolatban, ezért a gyerekekben el kell ültetni: továbbra is a tankönyv a biztos tudás forrása. Ilyen értelemben is egyre fontosabb a hitoktatás: a pontos hittartalmat a tankönyv tartalmazza, ugyanakkor szembe kell nézni azzal, hogy megszűnt a társadalomban a vallásos kultúra továbbadása. Hangsúlyozom a katekézis fontosságát; nehogy előforduljon, hogy a gyerekek tananyagként megtanulják ugyan a hittant, ellenben a hittel nem találkoznak. Nem találkoznak Jézus Krisztussal, a szentségekkel, nem jutnak el a templomba. Megfelelő módon fölkészültünk-e a kegyelem

közvetítésére? Ez új pasztorációs feladatot jelent a plébániáknak, melyeknek – úgy vélem – közelebb kell kerülniük az iskolákhoz.

– *Több alkalommal is beszélt különböző fórumokon a keresztény szülők felelőségéről...*

– Jövőre az első osztályosok és az ötödikesek kezdi kötelezően a hittan vagy az erkölcsstan tanulását. A keresztény szülők felelősége, hogy hittanra íratják-e be gyermeküket, vagy a polgári erkölcsstanra, amely a keresztény erkölcsiséggel ellentétes fogalmakat is tartalmaz. Ismétlem: az egyházközségeknek már most van feladatuk; felkészíteni a szülőket és a plébániai közösségeket arra, hogy a katolikus szülők gyermekei hittant tanuljanak. Ez a szülők és az egyházközségek, illetve az egész egyház felelősége és lehetősége, hogy abban a vallásos kultúrában, amelyet talán nem kaphattak meg a szülők, gyermekeiket részesíthessék. Ezért hangsúlyozom most is a szülők felelőségét és döntési lehetőségét.

Elmer István

(Megjelent az Új Ember 2012. december 2-i számában)

65-ik érettségi találkozó Budapesten – Vas matura

A Magyar Kegyes Tanítórend budapesti gimnáziuma VIII. A. és VIII. B. osztálya 1947-ben érettségizett, még élő öregdiákjai jöttünk össze a régi, de azóta megújított épületben 2012. június 2-án, hogy Istennek hálát adjunk a 80 év feletti életünkért, és köszönetet mondjunk a piarista atyáknak. Ez a keretek találkozó azért volt nevezetes, mert abban az épületben találkoztunk, amelybe 1939-ben léptünk be és 1947-ben érettségiztünk. 1953-tól ugyanis a piarista atyák a Mikszáth Kálmán téren oktattak, természetesen megcsonkítva.

Előző találkozóinkon a Mikszáth téri kápolnában megszokott 10 órás szentmise helyett a megújított kápolnában 11 órára tudtunk időpontot kapni a kápolna igazgatójától, Szakál Ádám Sch. P. úrtól, mert – örömünkre – a 70 éve végzetek részére osztálytársunk, Etele Ágoston Sch. P.úr, a sátoraljaújhelyi iskola ny. igazgatója tartotta a szentmisét. Ezért 10 órakor a kápolna folyosóján lévő tanácsteremben jöttünk össze az iskola jelenlegi igazgatója Vízhányó Zsolt Sch. P. úrral történt egyeztetésünk alapján. Itt Borián Tibor Sch. P. úr, a budapesti gimnázium ny. igazgatója tartott nagyszerű előadást a piarista rendről, a magyar tartományfőnökségről, a magyar piarista iskolákról, a megújított budapesti gimnáziumról és kápolnáról – felkérésünk szerint.

A VIII. A. osztályban 37-en érettségiztek, és jelenleg ebből tudomásunk szerint nyolcan élnek. A betegségek és a külföldiek távolléte miatt két fő vett részt a találkozón feleségével együtt, valamint három özvegy. A VIII. B. osztályban 38-an érettségiztek, és ebből tudomásunk szerint tizenketten élnek. A betegségek és a külföldiek távolléte miatt hét fő volt jelen, ebből há-

rom a feleségével együtt, valamint egy feleség férje betegsége miatt egyedül; így 18-an voltunk összesen. A találkozó szervezői az „A” osztályból dr. Bendefy István, a „B” osztályból dr. Barsai János voltak.

11 órakor átvonultunk a kápolnába, ahol volt „B” osztályos osztálytársunk, dr. Miklós Dezső ny. érdi plébános tartotta a szentmisét Urbán József tartományfőnök-helyettes úr koncelebrálásával. A szentmise részt vett Borián atya is. Dezső barátunk szentbeszédében meghatottan említette, hogy a Kalazanci Szent József emlékére ajánlott szentmisét abban az épületben mondhatja részünkre, ahol 65 évvel ezelőtt érettségiztünk. A szentmise után Urbán József úr adta át a tartományfőnök úr, a gimnázium igazgatója és a diákszövetség elnöke által aláírt Vas-Matura lapokat. A szentmise után az osztálytársak nevében a velük egyeztetett alábbi köszönő beszédet Barsai János mondta el.

Ezután a már bevált Bécsi Szelet (Üllői út 16/a.) étteremben jöttünk össze az ünnepi ebéd elköltésére. A hangulat kiváló volt, és délután 5 óra után mondtunk egymásnak búcsút azzal, hogy egy év múlva találkozunk, ha Isten megengedi.

Az egykori pesti piarista rendház

Kedves Tarományfőnök-helyettes Úr, kedves Borián Atya, a budapesti gimnázium nyugdíjas Igazgatója!

Mi, az 1947-ben ebben az épületben érettségizett VIII. A és VIII. B osztályos, még élő tanulók köszönetet mondunk Önöknek, hogy részvételükkel fényesebbé tették ezen ünnepi alkalmat, azaz 65-ik érettségi találkozókat, a Vas-Maturát. Köszönjük, hogy dr. Miklós Dezső, volt osztálytársunk, nyugalmazott plébános által bemutatott szentmisén koncelebráltak. Mi legtöbbször 1939-ben iratkoztunk be a Magyar Kegyes Tanítórend budapesti gimnáziumába dr. Balanyi György kiváló tudós igazgatása alatt. Abban az évben annyi jelentkező volt a budapesti gimnáziumban, hogy Balanyi úr az igazgatói iroda mellett kialakított egy kisebb tantermet 30 fő részére a C osztály létrehozására. Addig ugyanis a budapesti gimnáziumban csak A és B osztályok voltak. Ma is többen vagyunk itt, akik C osztályban kezdtek.

A mi nyolc évünk 1939–47 között úgyszólván a második világháború alatt teljesedett be. A háború szelét már 1940-ben megéreztek, amikor a lengyel menekültek gyermekeit osztályunkba ideiglenesen betették, hogy közösségben legyenek. 1944-ben a bombázások miatt már áprilisban befejeződött a tanítás. Az 1944-45-ös tanítási év novemberben megszakadt, és csak Budapest ostroma után, április-májusban indult meg nehéz körülmények között. A gimnázium épületét több találat érte, és a Duna-parti oldalt lapos tetőre alakították át. Leomlott a Váci utca és Piarista utca oldal, ahová helyreállítás címén tornaórák alatt a homokot cipeltük fel. 1945-ben csak július közepén

fejeztük be a tanévet. Az 1945-46 és 1946-47 tanévekben szüneteket tartottak télen, de sikerült a tanéveket június végén befejeznünk, sőt a ballagásunk az érettségi előtt, május közepén volt.

Budapest ostroma előtt sokan vidékre vagy külföldre távoztak, így az április-májusban folytatódó tanévben kevesen voltunk a VI. A. és VI. B. osztályokban. A két osztályt összevonták, és dr. Gál István lett a közös osztályfőnökünk. Rajta kívül olyan kiváló tanáraink voltak többek között, mint dr. Balanyi György, Öveges József, dr. Magyar László, Szemenyei László, dr. Simon Sándor, dr. Kerkai József, dr. Tomek Vince. A VII. és a VIII. osztályokban visszaállt a régi „A” és „B” jelölés. Az érettségi vizsgák 1947-ben rendben lezajlottak. Fájdalmasan kellett tudomásul vennünk 1948 nyarán – hiszen sokat jártunk oda a kápolnába –, hogy falat húztak a kápolna folyosóján az iskola leválasztására. Ekkor lett a gimnázium állami iskola, ami ugyan 1950-ben megszűnt, és a piaristák visszakapták, majd 1953-ban a Mikszáth Kálmán térre költöztették. Az érettségi találkozóink nagy része itt bonyolódott le. Istennek hála, hogy a 65-ik találkozókat itt tarthatjuk meg a régi épületben, amely teljesen megújult az új követelmények szerint.

Kedves Tartományfőnök Úr, kedves Borián Atya! A Magyar Kegyes Tanítórend a nyolc év alatt olyan nevelést és tudást adott nekünk, amely életünket meghatározta, és az Isten és a haza szolgálatába állította. Mindezt köszönjük a Piarista Rendnek. Isten éltesse és segítse ezt a kiváló tanító rendet!

DUC in Altum! és Ad Multos Annos!

Előzetes gondolatok a veszprémi Vas matura emléklaphoz

Az 1948. év országszerte megrázó élményeket jelentett az egyházi iskolák életében. Az államosítás egy csapásra ment végbe 2-3 nappal a gimnáziumok érettségi vizsgái után. A szerzetesrendi tanárokat sorsukra hagyva szélnek eresztették, az iskolák épületeit leltározott berendezéseikkel együtt lepecsételve zár alá helyezték. A Veszprémi Kegyes Tanítórendi Gimnáziumnak különösen szomorú sors jutott osztályrészül ebben a kiüzetésben, mert már az államosítást megelőzően és azzal összefüggésbe hozott politikai támadással is megtették a tanárok és a végzős diákok megfélemlítését. Erre egy végzetes kimenetelű diákbaleset bekövetkezésének tényét használta fel a hatalomra törő diktatúra az előzmények hamis beállításával.

Az akkori rendőrség Államvédelmi Osztálya számára kapóra jött, hogy az érettségi vizsgák előtti utolsó osztálykirándulásról hazatérőben, 1948. május 5-én Hoczmann Miklós maturandus diák elszakadt a többiektől, majd röviddel ezután világháborús kézi gránát robbanásától a Veszprém melletti Tekeress völgyben szörnyethalt. Az esetet követő többszörös

rendőrségi kihallgatások zaklatásai és szorongásai terhelték meg az érettségire készülő diákokat és tanáraikat. A kihallgatók által feltett kérdések döntően annak a képtelenségnek bizonyítására irányultak, hogy Helyes László osztályfőnök fegyveres zendülést készített elő diákjaival az iskolák közelgő államosítása ellen. Az elsőrendű célpont tehát a fiatal Helyes László piarista tanár volt, aki pályakezdőként hét évén át vezette osztályát az érettségig, és aki mint kiváló cserkész vezető, a népi kultúra iránt elkötelezett mozgósító nevelő, fokozott ráhatással tudta erősíteni a diákság „nem kívánatos”-nak minősített szellemi fejlődését.

Mindeközben gyászoló szomorúság árnyékolta be az érettségizők hagyományos búcsúzó megmozdulásait és ünnepléseit. Az osztályablón keresztül került az elhunyt társ neve elé, a ballagási menet a friss sírhalmnál ért véget, az érettségi bankett vendéglői vacsora helyett szerény iskolai búcsúestre zsugorodott.

Ennél a végzős osztállynál a szokásosan kijáró szép emlékek sem voltak felhőtlenek a későbbi évtizedekben, amit legjobban a reprezentáns dokumentumnak

számító érettségi tabló kudarcokkal teli sorsa fejezett ki. Az 1948-as osztálykép volt az egyetlen, amely sem a piarista, sem az utód gimnáziumba soha nem kerülhetett be. Mire a tabló a belvárosi kirakatból az iskola dísztermébe került volna, addigra a gimnáziumot államosították, ahol már a reverendás szerzetes tanárok fényképe nem volt kívánatos.

Imre Gyula osztálytárs érdeme volt a további átmeneti megőrzés, aki előbb egy rokona házának padlásán rejtegette az osztályképet, majd az 1970-es években, a tovább működő Kecskeméti Piarista Rendházba szállította, az időközben oda helyezett Helyes László atya szobájában elhelyezésre. Helyes tanár úr 1981-ben történt elhunytá után 1986-ig még látható volt a tabló a rendház folyosóján, majd egy tatarozás során onnan nyomtalanul eltűnt. Az előkerítésére tett kísérletek éveken keresztül eredménytelenek maradtak, holott azt az időközben megalakult veszprémi Öregdiák Baráti Kör vezetői, Borián Tibor elnök – aki több öregdiákkal maga is elutazott Kecskemétre – és dr. Varga Miklós ügyvezető elnök is szorgalmazták.

Szerencsétlen közbenső epizódként maradt az 1948-ban érettségizettek emlékezetében, hogy amikor az utód veszprémi Lovassy László Gimnázium a 275. évforduló alkalmával elődjének ismerte el a Piarista Gimnáziumot, a kiadott jubileumi évkönyvbe betett öt piarista tabló közül egyedül éppen az utolsó, a hányatott sorsú 1948-as csak megcsonkítva szerepelhetett. Máig tisztázatlan eredetű önhatalmú döntés folytán törölték az osztályképről a készített diákok fényképeit. Függetlenül a megtörtént eljárás háttérétől, hatását tekintve végeredményben úgy tűnt, hogy míg 1948-ban a reverendás tanárok, ezúttal pedig a bocskai ruhás diákok minősültek bemutatásra nemkívánatos személyeknek.

Az átélt sérelmek leülepedését és a kudarcok kiengeztelését végül is a 2011. évi, 300 éves jubileum megünneplésének összefogása hozta meg. Előzőleg már az utód Lovassy László Gimnázium készséges rendelkezésre állással 11 piarista osztálykép sorában bemutatta a sort lezáró 1948-as tabló eredeti fényképét is a 2008-ban kiadott „Tablók Könyvében”. A piaristák veszprémi letelepedésének 300 éves jubileuma megünneplésére, a veszprémi Lovassy és volt Piarista Gimnázium Öregdiákjainak Baráti Köre programjához felzárkózva és kiegészítést felajánlva, 1948-as öregdiák kezdeményezéssel és egyéni költségvállalásokkal megtörténhetett a keserű emlékeknek legalább részbeni kompenzálása. Sikerült megfelelő felkészültségű fototechnikai kivitelezőt felkutatni, és a tabló eredeti méretű, részben színezett, rekonstruált másolatát elkészíttetni. A kép keretére réztáblás felirat is került, jelezve a 300. évfordulót, a piaristák veszprémi működésének kezdeti és megszűnési évszámát, továbbá a volt tanítványok hála kifejezését. Ez azért tűnt indokoltnak, mert a veszprémi volt piarista épületek (gimnázium, rendház, templom) egyikén sem található olyan évszámjelzés, amely mutatná, hogy azok meddig láthatták el azt a funkciót, amelyre létesültek, és a volt piarista tanítványok hála kifejezése sem kapott eddig még helyet sehol.

A réztábla szövege: „A Veszprémi Piarista Gimnázium (1711-1948) utolsó végzős osztályának rekonstruált tablója. Iskolájuk tanáraitra emlékezve készítették 2011-ben a hálás tanítványok az alapítás 300. évfordulójára.”

A jubileumi kiállításon a Lovassy Gimnázium olyan elhelyezést biztosított a piarista korszakot lezáró rekonstruált, továbbá az eredetiben megmaradt 1946-os és 1947-es tablóknak, hogy ezek véglegesen is az utódiskola kihelyezve megőrzött dokumentumai maradjanak.

Ugyanekkor az 1948-as öregdiákok vállalásával emléktábla készült a veszprémi Piarista Templom számára is, amelynek eredeti rendeltetésű használata a gimnázium 1948-ban történt államosításával ugyancsak megszűnt. Ennek végleges templomi elhelyezését a kezelést jelenleg ellátó Gizella Királyné Főegyházmegyei Gyűjtemény vállalta.

Köszönet és elismerés illeti mindazokat, akik a 300 éves jubileum megünneplésének összefogásában hozzásegítettek ahhoz, hogy a rákövetkező 2013-as évben a Vas matura emléklapok megünneplése méltó elégtétellel érzésével gazdagodjon, és a veszprémi piarista öregdiákok hálájának kifejezése is méltó megörökítést kapjon.

Lechner László, veszprémi öregdiák

PILINSZKY JÁNOS:

Mielőtt

*A jövőről nem sokat tudok,
de a végítéletet magam előtt látom.*

*Az a nap, az az óra
mezítelenségünk fölmagasztalása lesz.*

A sokaságban senki se keresi egymást.

*Az Atya, mint egy szálkát
visszaveszi a keresztet,
s az angyalok, a mennyek állatai
fölütik a világ utolsó lapját.*

*Akkor azt mondjuk: szeretlek. Azt mondjuk:
nagyon szeretlek. S a hirtelen támadt tülekedésben
sírásunk még egyszer fölzsabadítja a tengert,
mielőtt asztalhoz ülnénk.*

Emlékezés és emlékeztetés a II. magyar hadsereg doni katasztrófájának 70. évfordulójára

Az idősebb öregdiáktársaink még élőképek alapján, a fiatalabbak pedig történelmi tanulmányaikból emlékezhetnek a második magyar hadsereg doni katasztrófájára.

A múlt század harmincas és negyvenes éveiben – mint ismeretes – az akkori német politikai és katonai vezetés nagy nyomást gyakorolt hazánkra a második világháborúban való részvétel érdekében. A háború 1941. június 22-én meg is kezdődött, Magyarország pedig június 27-én lépett hadba a Szovjetunió ellen.

A magyar hadseregnek – kormányközi megállapodás alapján – részt kellett vennie a Don folyóhoz való előretörés nehéz és véres harcaiban. A II. magyar hadsereg – a német „B” hadseregcsoportnak alárendelve – 1942. július 7-én érte el a Don-folyót. Voronyezs és Pavlovszk között – német parancsra – 200 km-es frontszakaszon védelemre kellett berendezkednie. A német „B” hadseregcsoport pedig folytatta előrenyomulását, és elérte Sztálingrádot. (A német „A” hadseregcsoport Kaukázus olajvidékeinek elfoglalására kapott parancsot.)

A második világháború legnagyobb csatája 1942. szeptember 12-én kezdődött, majd hat és fél hónapig tartott. (A sztálingrádi csatában – a tárgyban ismertett leírások szerint – több mint 2 millió ember, 2000 harckocsi, 25 ezer löveg és aknavető, valamint 2300 repülőgép vett részt.) Hitler Paulus tábornoktól Sztálingrád mielőbbi elfoglalását követelte. A szovjet katonák azonban – a partizánok és a lakosság hősiességével – Paulus tábornok harckocsi dandárját is megállásra kényszerítették. A hazaszeretet és a helytállás hősiességét adták – igaz, óriási veszteséggel. A csata 200 napon át éjjel-nappal tombolt; a szovjet ellenállás elérte a tetőfokot.

A szovjetek részéről 1942. novemberében általános támadás indult. Elszabadult a pokol. (20 német és 2 román hadosztályt, 330 ezer katonát zártak gyűrűbe.) Paulus tábornok felismerte a katasztrófát, két esetben kapitulációt is kért, de Hitler elutasította. A szovjet hadsereg – újabb felszólításuk elutasítását követően – 1943. január 10-én megkezdte a gyűrűbe zárt német és román hadsereg megsemmisítését. (A katlanba zárt hadseregből – a leírások szerint – 30 ezer sebesültet szállítottak el, 91 ezren estek fogságba, 147 200 német és román, továbbá 46 700 szovjet holttestet temettek el.) Paulus tábornok pedig törzsével együtt 1943. január 31-én kénytelen volt kapitulálni.

A sztálingrádi szovjet győzelem a II. magyar hadsereg is súlyos, illetve végzetes következményekkel járt. A magyar frontszakaszon a téli csend 1943 januárjában – a sztálingrádi fordulatot követően – kezdett megszűnőben lenni. A szovjet járőrtevékenységek gyanúsán megélénkültek, sejthető volt a szovjet készülődés. Erős katonai mozgás látszott a felderített

szakaszokon, a várható szovjettámadás 1943. január 12-én meg is indult. A szovjet hadsereg 30-35 fokos hidegben az urivi hídfőnél törte át a 2. magyar hadsereg védelmi vonalát. A szovjet katonák már a támadás első napján 8-12 km mélyen benyomultak a védelmi arcvonalba.

A német hadvezetés a szovjet előrenyomulás ellenére a környéken állomásozó tartalékát nem vetette be, így a magyar csapatok helyzete annak ellenére, hogy ellentámadásba indultak, a túlerővel szemben válságosra fordult. A szovjet csapatok támadásai január közepén 3 részre szakították a magyar hadsereget, az arcvonal felbomlott. A magyar katonák egy ré-

sze a zűrzavaros és kilátástalan helyzetben a gyűrűből kitört, és nyugati irányba vonult vissza. A II. magyar hadsereg 1943. január 12-én indított szovjet támadás következményeként a nem korszerű fegyverzet, hiányos ellátás, 30-35 fokos hideg következtében január 24-én „kiszállt az arcvonalból”.

A veszteség mind emberéletben, mind anyagiakban mérhetetlenül nagy volt, a doni veszteségekről még ma sem rendelkezünk pontos adatokkal. A II. magyar hadsereg személyi veszteségeit 125 ezer főre becsülik, de nincsenek megbízható adatok az eltűntek és a fogságba hurcoltak számáról, bár ma már a hadtörténészek több és pontosabb adatokat tártak fel a korábban terjesztett adatoknál. A nehézfegyverzet kis híján teljesen odaveszett. Az elesettek között számosan voltak piarista öregdiákok is.

A hadsereg megmaradt tagjait Korosztény és Ovrucs

térségében vagonírozták be, és az életben maradtak 1943. április 24-e és május 30-a között értek haza.

E nemzeti tragédia 70. évfordulója alkalmából a Honvéd Hagyományörző Egyesület és a Honvédelmi Minisztérium – a „Megemlékezés Program” keretében – a Mátyás templomban szentmisével, a hősi halált halt és eltűnt magyar katonák emléke előtt pedig koszorúzással, gyertyagyújtással és főhajtással, majd kegyeleti virrasztással tartott megemlékezést.

A ma élő idős emberek, akik részesei voltak a doni katasztrófának, mindnyájunktól elvárhatják a méltó megemlékezést a magyar történelem felejthetetlen csatájának 70. évfordulóján.

Dr. Dénes Ferenc, piarista öregdiák

(Forrás: A második világháború képei I– II. kötet).

Kalazancius levele P. Giovanni F. Bafficihez Genovába

(1641. július 20.)

Igen sajnálom, hogy a szenvedély sokak szemét elvakítja, és nem ismerhetik így fel az utat, amelyen járnak, jóllehet maga Krisztus Urunk mondotta: arcta est via, quae ducit ad vitam et pauci sunt, qui inveniunt eam – és ez olyan igazság, ami meglátható a szerzeteseken, mert kevesen vannak, akik Krisztus követésének keskeny ösvényén járnak.

Még mást is mondott: lata est via, quae ducit ad perditionem et multi sunt, qui ambulat per eam – bár adná az Úr, hogy ne lennének sokan az olyan szerzetesek, akiket az önszeretet erre a széles útra vezet. Az Úr világosítson meg, és áldjon meg bennünket mindörökké.

Kalazancius lelki mondásai:

1. A Rendben a munka és a küzdelem megelőzi a jutalmat.
2. Az él biztosan a Rendben, aki nem magának él, hanem Istennek.
3. Az a szerzetes, akinek nem válik hasznára hívása, annak az mindig kárára válik.
4. Tolvaj az, aki nem hoz gyümölcsöt a Rendben, és tévelyeg, aki a Rendben nem Krisztuson keresztül beszél Istennel.
5. Hogyan halhatna meg az Úrban az a szerzetes, aki életében nem az Úrnak munkálkodott?
6. Nem az számít, hogy mennyi ideje élsz a Rendben, hanem az, hogy miként.
7. A tudomány díszíti a szerzetest, az erény pedig megkoronázza.
8. A szerzetesek által mutatott példa a világiak számára életet vagy halált jelent.
9. A szerzetes nyelve szívének és elméjének kürtje.
10. A szerzetesnek soha ne legyen Jákob-hangja és Ézsau-keze.

11. A kíváncsi szerzetes megfélekedezik önmagáról.
12. Amikor a városban sétálsz, emlékezz rá, hogy szerzetes vagy és nem festő.
13. Az a szerzetes, aki más dolgával törődik, megfélekedezik a magáéról.
14. Nem tudja Istent szolgálni az a szerzetes, aki nem tud uralkodni saját magán.
15. Az a szerzetes, aki túlzottan elnéző önmagával szemben, nem tudja helyesen szeretni önmagát.
16. Jaj annak a szerzetesnek, aki többet törődik egészségével, mint üdvösségével.
17. A jó szerzetes nem kevésbé kedves Isten előtt beteg, mint egészségesen.
18. Az ápolóotthonban nem lesz jajszó, ha a beteg türelmes, az ápolóban pedig van szeretet.
19. A jó szerzetes megveti a világot és nem bánja, hogy a világ megveti őt.
20. Nem alázatos az a szerzetes, aki felháborodik rajta, és nem kívánja, hogy a megvetés tárgya legyen.
21. Jól tetted, ha elhagytad a világot, de még jobban teszed, ha a világ is elhagy téged.
22. Miért volna jó neked, ha elhagytad a világot, ha a Rendben nem tartasz bűnbánatot?
23. Nem hagyta még el a világot teljesen az a szerzetes, aki gyakorta gondol a rokonaira.
24. Az az igazi szerzetes, aki valóban azt tudja mondani: Istenem, mindenem!
25. Nem szegény az, aki nem érzi a szegénységgel járó kellemetlenségeket.
26. A tulajdonnal bíró szerzetes többet veszít, mint amennyit nyer.
27. Nem tiszta az, aki nem távolítja el magától azonnal a tisztaság ellenségeit.
28. Az ördög a tétlen szerzetesekre vadászik.
29. A hanyag szerzetes az ördög öröme.
30. A buzgó szerzetes az ördög ostora.

„Úgy gondolom, hogy magyar miniszterelnöknek lenni nem csak kormányfőséget jelent, hanem annak vállalását, hogy ebben az országban ez mindig kockázatot jelent, valódi vagy erkölcsi halált. Ebben az országban az első magyar miniszterelnök halálával, kivégzésével nemzeti mitológiánk szimbólumaként a mártírsors, a megváltás tudata kell, hogy legyen egy miniszterelnöknek az útravalója.”

(ESKÜTÉTEL UTÁN; 1990. MÁJUS 23.)

SZÜLETÉSNAPI EMLÉKEZÉS ANTALL JÓZSEFRŐL

Nyolcvanadik születésnapja megünneplésére megtelt Pestújhely plébániatemploma emlékezőkkel, beleértve a politikustársakat, a kerület vezetőit. Családirag kötődött ehhez az akkor még főváros környéki községhez. Ott született, amely településnek egyik alapítója a nagyapja volt. Ő, a helyettes államtitkár és országgyűlési képviselő kezdeményezte a templom megépítését is, ahol Antall Józsefet 1932-ben megkeresztelték.

Az emlékbeszédet Boross Péter tartotta, a miniszterelnök hat évtizedes ismerőse, barátja, munkatársa, kormányának tagja, majd a tragédia bekövetkezése után utódja. De a beszéd nemcsak róla szólt, aki „az ország életében oly meghatározó szerepet játszott, hogy nélküle minden másképp történt volna”, hanem szólt akár a mának is, figyelmeztetésül és okulásul!

„Keresztény Magyarországot akart, miközben tengerentúlról és Európa nyugati feléből mindenféle kóros eszme és eszmenélküliség áradt ebbe az irányba, ahol azt hittük, hogy abból a szellemi zsarnokságból, az ateizmusból megszabadulván a nemesebb eszmék felé fordulhatunk; és örömmel befogadhatjuk azt, ami szép és jó. De, fájdalom, nem ez történt...! Ez az Európa mintha mindezt tagadná, a kereszt mint szimbólum mintha üldözendő lenne; ez az Európa a szellemi és morális hanyatlásnak sajátos képét mutatja. Ebben a világban, ha megszületik s szerepet kap egy olyan férfi, mint Antall József, az egyben azt a reményt is hirdeti, hogy bármilyen szellemi zűrzavarba kerül is egy kontinens – benne hazánk is –, van remény arra, hogy valamikor emberibb, jobb, szebb és nemesebb világ következik.”

Boross Péter hosszan fejtegette a '89 – '90-es sorsfordító évek történéseit, de még a korábbi években-évti-

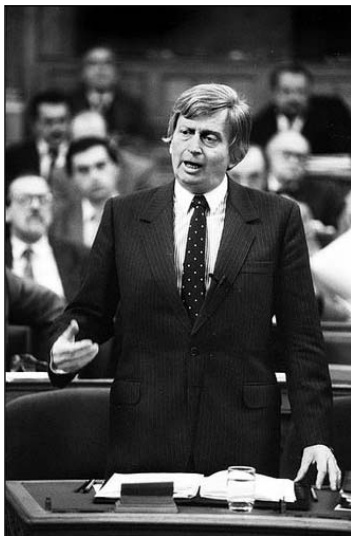
zedekben a nála fiatalabb, de felkészültségében kimagasló Antall József szilárd elveit, eszményeit. A Nagy Imre-korszak után – amit egyesek tévesen valami demokrácia szerű „új szakasznak” tekintenek – „egyre erősödött a magyar történelmi szellemiség, amely nem bírja a tartós elnyomást. Történelmi szabadságharcaink mutatják, hogy ilyen lehetetlen helyzetekben szembe tudunk szállni azzal is, akivel józan logikával nem lehet beszélni. Ez az '56 előtti két év a reménykedés esztendeje.” – A Petőfi Kör ugyan forrongó képet mutatott, ámde mi ketten azért nem mentünk el oda, mert azok ágáltak a leghangsúlyosabban, akik négy évvel korábban azt a bizonyos vastapsot Rákosi Mátyásnak mindig megkezdték – szólt Boross Péter. (Antall miniszterelnök korábban mindig tett egy megjegyzést, amikor a megszokás a tömegeket vastapsra készítette, hogyan lehetne őket erről megszoktatni.)

„A rendszerváltás időszakába egy szétforgácsolt országának szétforgácsolt társadalma érkezett meg”, hiszen „annak évszázadosan kialakult formáját az 1945 utáni korszak darabokra szaggatta. Sem egyensúly, sem közfelfogás nem lehetett. A szellemi, nihilista presszió s a félrevezetett történelemoktatás megtette a maga dolgát ebben a szétroncsolódott társadalomban.”

„És itt, ebben a társadalomban kellett egy újfajta organikus rendet teremteni. Antall József nagy egyénisége, kisugárzása, hatást keltő magatartása a dolgokat úgy tartotta rendben, ahogy egyáltalán rendbe lehetett tenni.” – Ez az ország arról volt nevezetes, hogy a „legvidámabb barakk”. Nagy ára volt annak, hogy egy kicsit „szabadabban” lehetett élni. S az ország ezt a reményt, amit keltettek vagy nyújtottak a hanyatló bolsevizmus utolsó csapatai, egy iszonyú eladósodással (22 mil-

liárd dollár!) fizették meg a rendszerváltoztatás első kormányával és annak népével. Egy országban, ahol nincs semmi, valójában nem is létezik devizakészlet, ahol az államadósság messze a többszöröse mint a környező országokban, Antall József maga köré gyűjtötte azokat, akiket lehetett. És amikor miniszterelnökként elindította az országot azon az úton, akkor nem számolhatott azzal, hogy politikai lépéseit mások hogyan dezavualják – emlékezett vissza Boross Péter.

„Antall József tudta, hogy Magyarországnak Németország irányában vannak reálisan építhető kapcsolatai, és számítottunk valami támogatásra. Az Atlanti-óceán partján élő országok erre nem nagyon voltak hajlandóak. De a németeknél volt valami történelmi háttér ennek... És meg is indítottak minket a politikai irányultságnak ezen az egyetlen lehetséges és logikus útján. De az ország nemrégén választott vezetője dezavualta őt Amerikában. Azt mondta, hogy Magyarországot nyugtalanítja (?) a német egyesítés, ami akkor volt napirenden. És bizony kemény talaja volt

az ellenállásnak...!” – A miniszterelnöknek hosszan kellett megküzdenie azzal a(z angol) javaslattal, hogy ne egyesüljön Németország, hanem a NATO és a Varsói Szerződés kössön egymással szövetséget (?). Képzelnék csak el, mik lettek volna ennek a következményei: a gazdasági bajok, egyet nem értés, rosszul szerkesztett és kényszer szülte alkotmány. Mindez nehezítette azt az iszonyú munkát, amit akkor végzett Antall, amikor felvállalta – figyelmeztetett.

„A nagy rendszerváltoztató elsőnek a történelemben sohasem szokott sikerülni. Hiszen azok a pártok, amelyek ezt végrehajtották, mára már nincsenek. De amit Magyarországon Antall József és az ő irányításával többen elvégeztek, az máig tartó. Amit akkor jogalkotásban és emberi biztonságban (s országbiztonságban is) meg lehetett tenni, azt az ő vezetésével megtettük. Hogy később a dolgok másképp alakultak, azok megint a történelem sajátosságai.” – Volt például egy protokolláris fogadás a washingtoni Fehér Ház kertjében, amiben más kormányok ebből a régióból

Akit acélembernek hívtak

„Most amikor egy ország búcsúztatja nagy fiát, aki visszatér az ősi érsekség székhelyére, el kell hogy némuljanak végre a kicsinyes viták. Mindszenty József hamvai és koporsója a hazai átalakulásnak és megújulásnak adjon erőt.” (Antall József, 1991. május 4.)

Már régóta szándékozom megírni ezt a történetet, amit valódi csodaként éltem át. Reménykedem abban, hogy a magam szerény eszközével egy kevéssel hozzá tudok járulni a Mindszenty Alapítvány munkájához, amelyet az általam végtelenül tisztelt Mindszenty József, Magyarország bíboros hercegprímásának boldoggá avatása ügyében végez.

A bíboros Mariazellből hazatért hamvai 1991. május 4-én az esztergomi Bazilika előtt voltak felravatalozva. A gyászünnepély szónokainak és a meghívottaknak szemben volt ülőhelye. Meghatódva láttam, hogy a hatalmas tér megtelt álló emberekkel.

Május 4-re virradóan egész éjszaka nagyon esett az eső, még a reggeli órákban is, csak a szertartás előtt nem sokkal állt el. (Már ez is kisebb csoda!) A rendezők említették, hogy mindössze öt fok volt. A gyönyörű szertartáson beszédet mondott Antall József miniszterelnök, majd leült a számára kijelölt ülőhelyre.

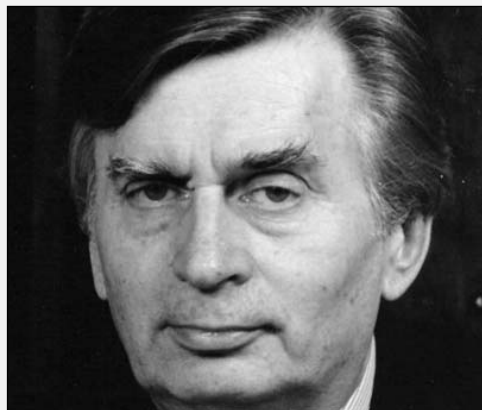
Azóta hosszú idő telt el. Már nem emlékszem pontosan, de azt hiszem, hogy legalább három órát ültünk ott. Egyszerre azt vettem észre, hogy Antall József, aki átmeneti kabát nélkül, egy vékony fekete öltönybe volt öltözve, egész testében reszket a hidegtől. Házasságunk hosszú ideje alatt hasonlót még nem tapasztaltam, mert rendkívüli önuralommal, külsőleg nem láthatóan viselt minden testi-lelki megpróbáltatást. Kétségbe estem, mert már nem volt egészen egészséges. Előző év októberében nagy műtéten esett át, egy ilyen átfázás végzetes következményekkel járhatott volna. Elkezdtem Mindszenty Józsefhez buzgón imádkozni, kértem, hogy segítsen!

Segített! Antall József nem betegedett meg az átfázástól, még két és fél esztendeig végezte a jó Isten által neki szánt feladatot, hogy minden erejével szeretett hazájáért dolgozzon haláláig!

Köszönöm, hogy lehetőségem van arra, hogy ezt a szomorú, szép, igaz történetet leírjam.

Szeretném remélni, hogy egy kis lépéssel közelebb kerültünk Mindszenty József bíboros hercegprímás boldoggá avatásához.

Antall Józsefné

nem részesültek. És ennek megvolt a maga oka és jelentősége, hogy miért. Mert addigra, rövid idő alatt, kiemelkedő szereplője lett Antall az egykori szocialista országok vezető garnitúrájának. Illetve abból kiemelkedve, intellektuális tehetsége, történelemismérete, annak felhasználása, tárgyalókészsége, és – hadd tegyem hozzá – sajátos humora, amit csak az élvezett igazán, aki szűk körében lehetett – idézte az akkori eseményeket Boross Péter.

– Antall József nélkül másképpen és csúnyábban alakult volna a világ. Bizonyosan emlékeznek, hogy az ellenerők, amelyek különböző liberális és egyéb jelzőkkel felruházva magukat, és pusztán a hatalom elvesztéséből, a '90-es választások csalódásából kiindulva, élükön a „Demokratikus Charta”, Antall Józseffel és kormányával szemben akarták „megvédeni” a magyar demokráciát. Visszaemlékszünk: ez volt a „vezérszólam”, ez rántotta össze a hataloméheseket, és egy szövetségbe helyezte a '90-ben még gyűlölködőket, a liberális, illetve szocialista irányzatokat. És ez, bizony, az egész országra nézve nem sok idő múlva szomorú következményekkel járt... – emlékeztetett a szónok.

„A magyar történelemnek van tanulsága. Ismert a történelemből, hogy nagyjainkkal – Fráter Györgytől Batthyányn és Tiszán át Telekiig – mi történt. Antall Józseffel nem ez történt, de ugyanolyan végzetes lett: a kór megtámadta. Ami elkerülhette volna, ami miatt nem kellett volna korán eltávoznia. Ha életben marad, másképp alakult volna a világ.

Azon a halálos ágyon ott a Kútvölgyi kórházban mindnyájan valami nagyon sokat veszítettünk. (...) És még akkor is, az utolsó pillanatban is, a halál biztos tudatában egy megoldandó problémán dolgozott. (...) Hadd emlékezzem meg erről a hatalmas lelki nagyságról, hogy valakit még ott is, olyan helyzetben is, a küldetés tudat ilyen fokban tud vezérelni...”

Biztos vagyok benne, hogy abban a másik világban figyelő szemét talán most is ránk szegezi, és azt tanácsolja ebben a nagyon bonyolult, nagyon nehéz, nagyon kacskaringós világban, amiben élünk, hogy mi a helyes, amit folytatni kell – fejezte be Boross Péter.

Lejegyezte és szerkesztette: Farkas Zsolt

MÉG EGY NEM MINDENNAPI MEGEMLEKEZÉS...

dr. Mathia Károly egyéniségéről és emberségéről

Már a tíz esztendeje dr. Mathia Károlyról a *Pia-rista Diákban* (41. szám, 2002. június) megjelent cikkben olvasva tevékenységéről, indíttatást éreztem, hogy saját emlékemet is megírjam vele kapcsolatban, mert úgy éreztem, feltétlenül megérdemli a nyilvánosságot.

De most, hogy újból megjelent a lapban (75. szám, 2012. szeptember) egy amerikai hadifogságban volt sorstársam írása, ahol ugyancsak a vele kapcsolatos emlékezés került rögzítésre, feltétlenül hozzá kell tennem azt a nem mindennapi történetet, amely kapcsolatos dr. Mathia Károly emberségével, mert az valóban nem mindennapi emberi magatartás.

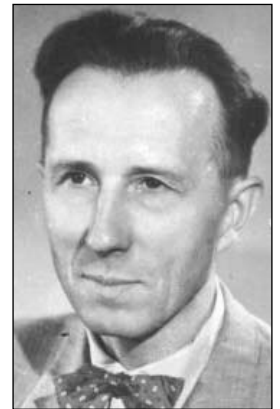
Előzményként talán annyit, hogy miként ismerkedtünk meg egymással. Mint elsőéves Ludovika akadémiai hallgató, csapatszolgálatra lettünk vezényelve Várpalotára 1944 augusztusában, ahol négyhónapnyi kiképzés után, talán mint utolsó tartalékok, bevezethetők vagyunk a háborúba. Várpalotáról gyalog mentünk Polgárdi község határára, ahol a frontvonal akkor volt.

Téli időszak lévén megfáztam és megbetegedtem, ezért egy katonai gépkocsival visszavitték Várpalotára, ahol a katonaeorvos beutalt a 7. sz. tábori kórházba Veszprémbe. Ezt a kórházat tovább vitték nyugatra, és engem is elbocsátottak Körmendre, ahol az akadémia parancsnoksága és néhány akadémikus is tartózkodott.

Körmenden pár hétig voltam, és minden vasárnap elmentem a helyi templomba misére, ahol szokásom szerint felmentem a kórusra énekelni. Itt orgonált akkor egy századosi rangban lévő katonatiszt, akiről akkor még nem tudtam, hogy kicsoda. Segítettem neki énekelni, mivel egyedül volt csak a kóruson. Már az első alkalommal megkérdezte tőlem, nem volna-e kedvem a következő misén szólót énekelni, nyilván meg volt elégedve a hangommal. Bemutakoztam neki, és a következő alkalommal eleget téve kérésének, már szólót énekeltem az orgona kíséretével. Minden misén találkoztunk kb. két hónapig, de egyéb kapcsolat nem volt közöttünk. Megtudtam, hogy ő volt Mathia Károly, a Ludovika Akadémia énektanára.

Rövidesen, kb. 1945. február elején Németországba szállítottak bennünket, de egymással már nem találkoztunk, nem is tudtam róla semmit.

Az 1945. év áprilisában amerikai hadifogságba kerültem, előbb Németországba, majd Franciaországba vittek. Három hónapig a szabad ég alatt, majd később sátorban kaptunk helyet a földön, szalmán töltve a téli időszakot is. Még októberben úgy látszott, haza akartak hozni bennünket, vagonokba is szálltunk, megkaptuk az úti élelmiszer-csomagot, majd ismét visszavitték a lágerbe, ugyancsak sátrakba. Híre ment annak, hogy az amerikaiak megtudták, hogy

az általunk korábban hazaszállított hadifoglyokat az oroszok továbbvitték a Szovjetunióba, és ezért történt a mi visszatartásunk télen a sátrakba mínusz 8-10 fokos hideg időkben, ahol szalmán aludtunk a földön egy több ezer magyar és német főt számláló lágerben.

Ilyen előzmények után történt, hogy egy január végi vagy február eleji napon – a pontos napra nem emlékszem már – valaki jött értem, hogy menjek vele a tábori irodába, az ún. elbocsátó irodába. Nem tudtam mire vélni a dolgot, de mentem. Ott pedig a legnagyobb meglepetésemre dr. Mathia Károly fogadott, aki nyilván angol tudása miatt az amerikaiak tolmácsa volt. Ő közölte velem, ha volna kedvem, mehetnék az irodára dolgozni, ami akkor számomra a mennyországot jelentette. Természetesen igent mondtam. Másik sátorba kerültem, ágyon aludhattam, a kosztom is természetesen más lett. Irodai munkát kellett végezni, éjszaka is dolgoztunk, de nappal pihentünk.

Itt dolgoztam mindaddig, amíg 1946 márciusában eljött a szabadulás ideje, és jöhettünk haza.

Hogy dr. Mathia Károly honnan tudta meg, hogy én abban a táborban vagyok, ahol több ezer magyar és német hadifogoly volt, nem tudom; és egy év távlatában nevemet sem felejtette el. És mi indította arra, hogy nekem ekkora szívességet tegyen, nem lehet mást válaszolni, mint embersége, emberszeretete és talán a jó szíve irányomban, amit még élek, nem fogok tudni elfelejteni, mert a pokolból emelt fel a mennyországba, amit csak a jó Istennek és neki köszönhetek.

Ezért tartottam szükségesnek ezt a történetet megírni, hogy ilyen emberek is léteznek a világon, csak nagyon kevés van belőlük. Isten adjon ezért dr. Mathia Károlynak most már örök nyugalmat.

Nyugodjék békében!

*Dr. Énekes Zoltán
veszprémi öregdiák*

EGY KALANDOS ÉLET...

Farkas Barnabás, 1925–2012

- 1935–43: pesti piarista diák;
- 1945: Buda súlyosan sebesült védője;
- 1956: az ország elűdözöttje,
- 1957-től: Kanada megbecsült, mérnöki munkájában sikeres állampolgára;
- 1990: nyugdíjasan a haza visszafogadottja.

Szülei a család második fiát is 1935-ben a piaristákhoz adták, ahol a közismerten szigorú, latin-görög szakos Dragos Károly osztályába került. Volt osztálytársa élénk fiúként emlékezik rá, akinek tanulmányi eredménye ugyan csak az utolsó két esztendőben emelkedett „jó”-ra. Ezekben az években vívást is tanult rendkívüli tárgyként, a társaival csapatban és egyéniben igen eredményesen szerepelt iskolán kívüli bajnokságokon is. Érettségijén számtanból és fizikából (Öveges Józsefnél) szerzett jelese és természetszeretete irányíthatta Sopronba, a Műegyetem Erdőmérnöki karára.

A háborús helyzet – a megkezdődött angolszász bombázások – miatt az egyetemi előadásokat 1944 áprilisában befejezték, amit 2 és fél hónapos honvédelmi munkaszolgálatra követett. Második egyetemi tanévkezdetre pár hétre terjedt: október 17-től országosan tanulmányi szünetet rendeltek el. Budapestre hazajöve levante segédszolgálatra jelentkezett, ami a Déli Vasúti Összekötő hídnál és a Margitszigeten lövészárkok ásását jelentette. Decemberben levante-kötelességeként nem a Németországba kitelepülést választotta – ami pedig a harcoktól való mentesülését hozhatta volna –, hanem a Hadik-laktanyában katonai szolgálatra vonult be. Egy légvédelmi-tüzér alakulathoz osztották, amelyhez a csepeli szabad-

kikötőnél csatlakozott, de másnap már vonultak is vissza. (Az oda- és visszautat kerékpárral teszi meg, miközben a „fedetlen” kikötői főutat Alberfalva felől folyamatosan lövi az ellenség.)

Kiváló fővárosi helyismeretének köszönhetően vezette a hat lövegből álló, visszavonuló üteget a Lánchídig, majd a bombáktól lyuggatott úttésztén Budára, az utolsó között a január 16-i felrobbantása éjszakáján. Új tűzelőállást az óbudai Kolosy téren foglalnak, ahonnan közvetlen irányzással már a Margitszigetre átkelt oroszokat lövik. Ezután a Vár alatti parancsnoksággal való összeköttetést biztosítja, „dringend Kurir” nyílparancsi felhatalmazással; ideiglenes szálláshelye a Lánchíd utcai minisztériumi épület alagsorában van („fűtését” a felette égő épület adja). Egyik útja Óbudára akár végzetes is lehetett volna: orvlövész partizán veszi puskavégre, amit földre vetődve hárít el, holtan tette magát. A megmaradt utolsó löveggel végül a Várba vonultak vissza, s a német követségi épület sarkától lötték a Vérmező széléig eljutott ellenséget, s amikor már ez is harc képtelen, járőrözést teljesítettek. Január utolsó napja végzetesnek bizonyulhatott volna: két, még fiatalabb bajtársával együtt kapták a hatos sorozatot a Svábhegy felől. Lábaik és a hátát érték a gránátszilánkok úgy, hogy a közeli ház pincéjébe még le-

vánszorgott, társai viszont ott haltak az úttesten. Ideiglenes bekötözését követően – légi harcok közepette – vitték a Helyőrségi kórházba, s az ismerős katonasorvos révén a szülői lakóhely pincéjébe. Magas lázzal – már az oroszok bejövetele után – átvitték szembe, a Vöröskereszt hadikórház nyomorúságos pincéjébe a szilánkok eltávolítására. Az elkerülhetetlen magas láz, gennyesedés és üszkösödés miatt fél lába amputálását határozták el. De a kritikus éjszaka meghozta a „csodát”: a gennyfolyás, láz megszűnt, lába megmenekült. Tüdő- és mellhártyagyulladását átvészelve, kölcsönzött ruhában, mankóval sántikált ki. A huszadik életévét még el sem ért szervezete a túlélést hozta számára! (Szilánkok ugyan még maradtak benne, például a hátában, a szíve mellett fél centire, de nem okozott bajt, csak a röntgen-átvilágítások során észlelték a „fémsűrűségű idegen tárgyat”.) Sopronba visszatérve, két egyetemi tanév elvégzése után – a család súlyos egzisztenciális helyzete miatt – kénytelen volt a helyi szövőgyárban munkát vállalni, s a még hiányzó két évet ezután teljesítette. (Ez sem ment ugyan „simán”, mert a „népi demokráciában” éledő „fényes szelek” zavaros, sőt erőszakos „nékoszos” hallgatói környezetében nem sok hiányzott teljes eltávolításához!).

1949-től erdészeti miniszteriális hivatalokban dolgozott – tavasztól ősziig vidéki kiszálláson –, s így érkezett el az 1956-os évhez. Esküvője után – amit volt osztályfőnöke tartott – hamarosan kitört a forradalom, s őt munkahelye forradalmi bizottsági elnöknek választották. A megtorlás elkerülhetetlenségét jól megérezte, s így történt, hogy amikor lakhelyén a karhatalmista pufajkások keresték, várandós feleségével már Sopron környékén, menekülés közben voltak, ami – bár egyszeri elfogás után – sikeresen végződött. Bécsi tartózkodásuk – a háború utáni, ottani bélyeges ismeretségei folytán, értékesebb darabjai áruba bocsátását köszönhetően – szerencsésen sikerült, csakúgy, mint a kanadai beutazási engedély megszerzése.

Január közepén egy rozoga hajón Le Havre kikötőjéből indultak Halifaxba. Ügyességének, talpraesettségének (meg a korábbi évtizedekben elkezdett angol nyelvtanulásnak) köszönhetően a tél folyamán máris munkába állhatott a barátságtalan északi területeken építési ellenőrként, majd már Montreal környékén „városi mérnökként”. De továbblépésről is gondolkodnia kellett, hiszen első gyermekük áprilisban megszületett. Mivel erdómérnökként nem dolgozhatott, statikusmérnöki írásbeli vizsgákkal 1966-ban megszerezte a „Professional Engineer” címet, amivel mérnöki állást vállalhatott. Ötéves tartózkodás után az állampolgárságért folyamodott – ekkor már harmadik gyermekük is megvolt. Civil engineerként Montreal kikötőjében tervezői munkát végzett. 1974-ben az AL-CAN alumínium-világcéghez ment át, ahol négy év múlva az általános mérnöki osztály főmérnöke. A hazai rendszerváltozás esztendejében, 65 évesen érte el nyugdíjazását.

Amikor hazai „büntető” időszaka letelt, már hazalátogathatott. A diktatúrától megszabadult hazájába – a beutazási vízum szerinti Magyar Köztársaságba –

1990 őszen érkezett 30 napos tartózkodásra. Megkapta az '56-os érdemeit elismerő Emléklapot. Lakást vásárolt, majd 1999-ben végleg hazatelepült. Attól fogva gyermekei sűrűn látogatták, ami számára egészségi állapotának folyamatos romlása közepette is nagy örömet szerzett.

Május 24-én – lányát érezve kórházi betegágya mellett – távozott földi életéből. Névnapijára esett temetésén a gyermekei által összeállított emlékezést helyettük és nevükben a család fiatal generációjának két tagja mondta el. Apró, kicsiny eseményeket, emlékeket idéztek föl, sétákat, kirándulásokat, utazásokat, a bensőséges karácsonyokat. És azt, hogy – mint nem is olyan régen mondta – „*a mennyből is vigyázni fogok rátok...!*”

(F. Zs.)

Halottaink

Két jóbarát távozott gyors egymásután a földi életből, és okozott érzékeny veszteséget diákszövetségi közösségünknek.

Dr. Bakos Miklós

Életének 86. évében, 2012. szeptember 12-én hunyt el veszprémi öregdiák-társunk, piarista konfráter, aki tekintélyes személyisége volt a Magyar Piarista Diákszövetségnek, személye elnökként is szóba jött, a veszprémi tagozatnak 18 éven át volt elnöke. Okleveles vegyész mérnök, a kémiai tudományok doktora, nyugalmazott egyetemi tanár. A Templomos Lovagrend nagykeresztes tagja, a Magyar Numizmatikai Társaság elnöke. Temetése 2012. szeptember 25-én ment végbe Balatonfüreden, gyászmiséjét Veszprémben tartották.

Dr. Inczedy János

Kilencvenéves korában, 2012. december 10-én halálozott el halk szavú, mindig mosolygós, barátságos volt váci diák-társunk, aki a kezdeti években bekapcsolódott a diákszövetségi életbe, segítette munkánkat. Okleveles vegyész mérnök, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, nyugalmazott egyetemi tanár, szakmájának kiváló munkálója. 2012. december 21-én temették Vác felsővárosi temetőjében, gyászmisét ugyanott mondtak érte.

Kegyelettel emlékezünk további diákszövetségi tagjainkról: *Dr. Bányai Lóránt (Budapest), Mészner Sebestyén (Budapest), Mora Tibor (Vác), Bánhidi László (Vác), Dr. Győrvári Sándor (Budapest), Sashalmi Gábor (Szeged), Freyslinger Kálmán (Nagykanizsa).*

REQUIESCANT IN PACE!

DR. INCZÉDY JÁNOS

A Pannon Egyetem meghatározó személyiségei közül – nyolcvankilenc éves korában – ismét eltávozott egy kiemelkedő egyéniség: Inczedy János tanszékvezető egyetemi tanár, az MTA analitikai kémiai tanszéki kutatócsoportjának vezetője, professor emeritus, egyetemünk egykori rektora (1980–1981).

Vegyésmérnöki oklevelét a budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen 1946-ban szerezte. A Veszprémi Vegyipari Egyetemen 1970-ben kezdte meg tevékenységét az analitikai kémia tanszéken, annak vezetőjeként. Irányítása alatt a tanszéken az oktatás és kutatás sokszínűvé vált, és nemzetközileg is elismert eredmények is születtek elsősorban az elválasztásos analízis, az emissziós színeképelemzés, az atomabszorpciós spektroszkópia, a folyamatos és automatikus elemzés, a kemometria, illetve a kémiai érzékelők környezetkémiai alkalmazása területén. Kezdeményezésére 1984-ben a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Kar közösen műszer- és mérés technika szakos vegyész mérnök képzés indult Veszprémben, bővítve az egyetem egykarú voltából fakadó szakmai profilt. Tudományos munkásságáról idehaza és külföldön több száz szakmai publikációban, előadásban és számos szakkönyvben számolt be; tudományos testületek tagjaként és tisztségviselőjeként jelentősen öregbítette egyetemünk és a magyar kémia hírnevét.

Inczy János professzor oktatóként, kutatóként és egyetemi polgárként a klasszikus iskola értékeit képviselte. Polgár volt, a szó legnemesebb értelmében, ahogyan azt Márai Sándor megfogalmazta: értékőrző és -gyarapító, tartásos, formátumos ember, aki magatartásmintát sugároz, és mély meggyőződéssel vallja, hogy vannak értékek, amelyek nem relativizálhatók. Az igaz, a jó, a szép képviselője volt, a szakmai értékeken túl az irodalom és a zene varázsos világának értő ismerője. Vezetőként tudta, hogy a szívnek vannak törvényei, amelyeket az ész nem ismer, ám jó döntést gyakran csak az előzőre alapozva hozhatunk. A Veszprémi Egyetem vesztesége, hogy rektori megbízatása, amelyről önként mondott le, rövid ideig tarthatott. Ezen rövid idő alatt – azokban az időkben – bizonyára olyan világot ismerhetett meg, ahol lényegidegen kritériumok írták, írhatták felül a szakmai tudományos és oktatói munkát, döntéseket. És – máig ható érvényű a példa – minthogy mindez személyes értékvilágával nem volt összeegyeztethető, a távozást választotta. Ez a magatartás választ adhat arra is, hogy életének korai szakaszában tudományos fokozatai miért előzték meg jóval az oktatói besorolását. Inczy János hitt az Égi Városban, ahol most örök lakóhelyet talált magának. Példáját, emlékét sokáig megőrizzük. Törekeny termete – az egyetem folyosóit és termeit járva – még sokáig szinte fizikai közelségben jelenik meg előttünk. Mintha most is közöttünk lenne – segítené, figyelmeztetné, óvna.

Dr. Papp Sándor, Veszprém

Megemlékezés Gróf Nádasdy Ferencről (1937–2013)

2013. február 3-án búcsúztunk tőle a budapesti Szent Margit Gimnázium kápolnájában. 1952–56 között a kecskeméti Piarista Gimnáziumba járt, ott érettségizett. 1956 után nyugatra emigrált, Kanadában járt egyetemre. A rendszerváltás után tért vissza Magyarországra. Életéről – főleg a hazatérése utáni első években – több újságcikk, riport jelent meg, amelyek most is olvashatók a világhálón.

Mint egykori osztálytársa, szomorúan kell megjegyznem, hogy az akkori 23 fős osztályból már csak kevesen vagyunk életben, de mindannyiunknak nagyon hiányzik Feri. Itt kell őszintén megmondanom, hogy az akkori keserű időkben általában nem csak azért ment valaki a piaristákhoz tanulni, mert vonzotta a keresztény szellemű tanítás, hanem azért, mert máshová (valamilyen származási okból) egyszerűen nem vették fel. A piaristák voltak tehát azok, akik az érettségi, a tudás, a lelki alapok megszerzésének lehetőségét nyújtották a diákoknak. Csodálatos tanáraink voltak, akiknek köszönhetően a néhány év múlva megenyhült továbbtanulási lehetőségeknél mindenki kitűnően helyt tudott állni az egyetemeken.

Nádasdy Feri is így került be az iskolába. Vidám természete, tréfálkozó beszéde, folyton mosolyra álló arca természetesen módon feldobta környezetét. Soha nem volt letörve, áradt belőle az optimizmus. Ha kérdeztük, nagy tisztelettel beszélt őseiről, hősi halált apjáról és fáradhatatlan édesanyjáról. Mellette nem lehetett csüggedni, ő mindig „az utca napfényes oldalán járt”. Szerette az életet.

Amikor a '90-es években megint összejöttünk, már egy kicsit más ember volt. Soha nem foglalt állást politikai kérdésekben. A csodálatos nádasdladányi kastélyt bár nem kapta vissza, de az mégis élete céljává vált. Kapcsolati tőkéjét arra használta, hogy a teljesen tönkretett tündér-kastélyt megóvják a további enyészettől. Meg tudta gátolni, hogy azt privatizálják, mert csak az állam kezében látta biztosítva az épületegyüttes biztos jövőjét. Alapítványával a nemzeti kultúra és a környezetvédelem kérdéseivel foglalkozó szimpóziumukat rendezett a kastély falai között, egy alkalommal osztálytársait is odahívta találkozóra. Mindene volt a kastély és annak továbbadása a jövő generációjának.

Az ötvenedik érettségi évfordulóra már nem tudott eljönni, úgy vette át Budán a találkozó emlékeit. A Szent Margit Gimnázium kápolnájában csendben búcsúztatták, hamvait a nádasdladányi templomban helyezték el.

Bálint István

Nincsenek illúzióim

A római pápa, Magyar Püspöki Karunk a közös Európa, az Európai Unió mellett tette le voksát. Magyar katolikus egyházunk mindig is a Nyugathoz tartozott, s központja mindig Róma volt. Akkor is, amikor Magyarországot sajnálatosan Isztambulból, Bécsből, Berlinből, majd évtizedekig Moszkvából kormányozták.

Nekünk továbbra is Róma lesz a középpontunk. Hiszen oda tartozunk, és éppen ezért az Unió pártján áll a Katolikus Egyház. De tudjuk, hogy nagyon nagy nehézségekkel kell megküzdenünk. És mégis, a történelmi realitás azt kívánja, hogy Európát válasszuk, mert a nagy nemzetek küzdelmében önálló kis nemzet nem maradhat meg. Választanunk kell. Ha nem lépünk be az Unióba, akkor egy keleti típusú ázsiai, tunya világnézet és rendszer vár ránk, vagy esetleg az egyetlen szuperhatalom gátlástalan imperializmusának esünk áldozatul. Az Unió talán védelmet ad e tekintetben is. De nincsenek illúzióink! A Szentírás tanítása és történelmi ismereteim arra tanítanak, hogy a földön nem volt még ideális állam, s valószínűleg ezután sem lesz. Csak talán emberibb világot tudunk majd építeni. Az alapítók, Robert Schuman, De Gasperi, Konrad Adenauer hívó, keresztény emberek voltak. Hozzátehetem, katolikus emberek. Robert Schumant – ugyanúgy, ahogy Batthyány-Strattmann Lászlót – boldoggá akarja avatni a Katolikus Egyház. Ő mondotta: „én egy gótikus katedrálisban érzem leginkább magam európainak.”

Sajnos az Európai Unió mintha erről elfeledkezne, mintha csak anyagiak lennének ezen a világon, csak gazdaság és pénz. De maga Jézus mondta: „nemcsak kenyérral él az ember.”

(Részlet a Kalocsa Érsek piarista öregdiák *Az Isten országáért* című kötetéből.)

A Miatyánk így vizsgáztat téged

Nem mondhatod: **ATYÁNK**, ha nem viselkedsz úgy, mint az Ő gyermeke a mindennapi életben.

Nem mondhatod: **MI ATYÁNK**, ha lelki elzárt-ságban élsz testvéreiddel.

Nem mondhatod: **KI VAGY A MENNYEKBEN**, ha csak a földi dolgokra gondolsz.

Nem mondhatod: **SZENDELTESSÉK MEG A TE NEVED**, ha te nem tiszteled mindig az Ő nevét.

Nem mondhatod: **JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD**, ha te összekevered Isten országát a földi sikerekkel.

Nem mondhatod: **LEGYEN MEG A TE AKARATOD**, ha nem akarod elfogadni az Istennek tervét teveled.

Nem mondhatod: **A MI MINDENNAPI KENYERÜNKET ADD MEG NEKÜNK MA**, ha nem tördsz azzal, hogy mások éheznek.

A magyar nyelvről

SIR JOHN BOWRING (1792–1872)

Sir John Bowring neves angol történész és államférfi sok nyelvet beszélt, többek közt magyarul is. Sok magyar költeményt fordított angolra, s egy irodalmi szöveggyűjteményt is kiadott. Könyvének előszavában a következőket írja:

„*A magyar nyelv messze áll magában. Egész sajátos módon fejlődött, és szerkezete olyan időkre nyúlik vissza, amikor a legtöbb most élő európai nyelv még nem is létezett. Önmagában, következetesen és szilárdan fejlődött nyelv, melyben logika van, sőt matézis is, az erő, a hangzatok minden hajlékonyságával és alakíthatóságával. – Az angol ember legyen büszke arra, hogy nyelve az emberi történelem eposzát tünteti fel. Ki lehet mutatni az eredetét, kivethetők, szétválaszthatók benne az idegen rétegek, melyek a különböző népekkel való érintkezés során rávakolódtak. – Ezzel szemben a magyar nyelv egyetlen darabból álló természő, melyen az idő viharai karcot sem ejtettek. Nem az idők változásától függő kalendárium. Nem szorul senkire, nem kölcsönöz, nem trafikál, nem ad és nem vesz senkitől. Ez a nyelv a nemzeti felsőbbrendűségnek, szellemi függetlenségnek legrégebb, legdicsebb műemléke... Amit a tudósok nem tudnak megfejteni, azt mellőzik. A nyelvészetben éppúgy, mint az archeológiában. A régi egyiptomi templomok egyetlen kőből készült padozatát sem tudják megmagyarázni. Senki sem tudja pontosan honnan jött, melyik hegyből vágják ki a csodálatos tömeget. Miként szállították oda, miként emelték fel a templomok tetejéig...*”

„*A magyar nyelv eredetisége még ennél is csodálatosabb tünemény, sokkal csodálatosabb! Aki ezt megfejti, az az isteni titkot fogja boncolgatni, valójában annak is az első tételét: Kezdetben vala az Ige, és az Ige az Istennél vala, és Isten vala az ige.*”

Megjelent a Magyar hit c. tengerentúli folyóirat 1987. márciusi számában. Előkerült Szelezky Zita hagyatékából (F. Zs.)

Nem mondhatod: **BOCSÁSD MEG A MI VÉTKEINKET**, ha bárkivel szemben haragot táplálsz.

Nem mondhatod: **AMIKÉPPEN MI IS MEGBOCSÁTUNK AZ ELLENÜNK VÉTKEZŐKNEK**, ha még nem tudtál igazán megbocsátani mindenki másnak.

Nem mondhatod: **ÉS NE VÍGY MINKET A KÍSÉRTÉSBE**, ha még tudatosan tudsz bűnözni.

Nem mondhatod: **DE SZABADÍTS MEG A GONOSZTÓL**, ha nem harcolsz minden gonoszság ellen.

Nem mondhatod: **MERT TIÉD AZ ORSZÁG, A HATALOM ÉS A DICSEŐSÉG**, ha nem tudtál lemondani a földi dolgok önző birtoklásáról, a parancsolgatásról és a hiúságról, amely magadnak tulajdonítja, ha valami sikerült neked.

Nem mondhatod: **ÁMEN**, ha nem hallottad meg őszintén, hittel és meggyőződéssel a MIATYÁNK neked szóló igéit.

(Ismeretlen szerző, Új-Zéland)

Piaristákról – nem csak piaristáktól...

Egykori hivatásos katonatisztként több szállal is kötődtem a piaristákhoz: tanárokhoz és egykori diákokhoz egyaránt. Olykor kezemhez jut a **PIARISTA DIÁK**, amelyben régi ismerősökre is lelek; de olyan is van, hogy csak jóval később fedezem fel szerzetesiskolai múltjukat.

Magam az állami br. Kemény Zsigmond reálgimnáziumot végeztem, amely híres volt igen színvonalas matematika, fizika, ábrázoló geometria oktatásáról. Ezért továbbtanulásra először a Műegyetem került szóba, végül mégis a katonai akadémiát választottam 1938-ban. Ide viszont hosszadalmas és részletes egészségügyi, pszichológiai, sportbeli selejtező vizsgát kellett tennem. A jelentkezett 600 fő közül a legkiválóbb kétszázat vették fel, akik közül 80 hely a három katonai középiskola hallgatóinak volt fenntartva. A civil középiskolákból bejutott 120-as létszám jórészt az egyházi gimnáziumokból került ki (például a pesti piaristáktól hatan a két párhuzamos osztályból!). A 36 elméleti tantárgy rengeteg tanulást igényelt, mellette pedig ott voltak a katonai-szakmai meg a sporttárgyak.

1941. augusztus 20-án – már a háború nyolcadik hetében – fényes ünnepség keretében avattak föl, s fiatal hadnagyként a páncélos fegyvernemhez kerültem, hogy közel egy év múlva már a Don-menti csatákban vegyek részt. 1943 elején – a közismert hadihelyzetben – a páncélvadász zászlóaljtól áthelyeztek a Veszprém közeli Jutas községben működő Kinizsi Pál tiszthelyettes-képző iskola állományába oktatótisztnak.

Itt, Veszprémben ismerkedtem meg a piaristákkal, hiszen parancsnokom mellékesen megbízott a helyi piarista gimnázium cserkészcsapatának patronálásával is. (A tábornok fia is ide tartozott.) Ez a kapcsolat nem csak a beszélgetésekben és az előadásokban nyilvánult meg, hanem a táborozásokhoz szükséges élelemmel és sokféle felszereléssel is segítettem. Ugyanis fiatal katonatisztként nem csak a fiúkkal, de a piarista tanárokkal is megismerkedtem, köztük elsősorban *dr. Előd István*nal, hiszen tőle kaptam meg cserkészcsapata létszámát, amihez tartozó sátor, pokróc, világítás, mozgókonyha stb. igényeket igyekeztem kielégíteni, s minden lehetségeset – még többet is, mint amit kért – leszállítani. A fiúk és vezetőik így teljesen elégedettek lehettek tábori elszállásolásukkal. Kérésükre beszéltem is nekik a harctéri „élményekről”, az ukrán és orosz (kozák) lakosságról, komoly és vidám eseményekről. Erről számolt be például az évtizedekkel később külföldről hazalátogató *Moldoványi László* öregdiák is, hogy milyen nagy hatással volt rájuk az első kézből hallott tájékoztatás a hadi eseményekről. (Számos epizódra még ilyen távlatból is konkrétan emlékezett!)

Előd tanár úrral 1944 végéig történt veszprémi találkozóim, beszélgetéseim során kölcsönösen tud-

tunk egymás segítségére lenni. Tanár úrtól rengeteg hasznosat lehetett tanulni a grafológia, a pszichológia, a Szondi-féle genotesztek stb. alkalmazásáról, amelyeket kiválóan hasznosítottam katonai, majd gépészmérnöki civil munkáim során. De én magam is tudtam segíteni neki a rendház, a gimnázium, egyáltalán a város katonai, légvédelmi, riasztási stb. feladatainak ellátásában. Hiszen a diákok légi riasztási, életvédelmi stb. feladatokat láttak el, mégpedig nagyon komolyan és öntudatosan e nem mindennapi munkájuk során.

Azután nagyon hamar elkövetkezett ennek a „békes” életnek is a vége. Az oroszok vészes közelsége miatt a Velencei-tó és a Balaton között hevenyészve kiépített ún. Margit-vonal megszállására vetették be a környező katonai alakulatokat, így a jutasi iskolát is. Immár főhadnaggyá előléptetve újra harcba kerültem a páncélosaimmal, aminek során egyik harckocsimat Polgárdiban kilőtték.

Borián Tibor piarista igazgató úrral is volt számos találkozásom, már Budapesten. Tudván veszprémi éveimről, meghívott az ottani öregdiákok egyik rendszeres pesti találkozójára, tartsak nekik is olyanfajta „élménybeszámolót”, mint egykor Veszprémben (amelyen jelen volt az egykori jutasi parancsnok, *Markóczy* tábornok általam is ismert lánya ugyancsak).

Előd tanár úrral aztán már később, családi életemben számos kapcsolatom volt. Amerikai fogságom után, 1948-ban ő esketett Budapesten, a Belvárosi Főplébánia-templomban, szép beszéd kíséretében, minthogy jól ismerte életemet. Az orgonán az a *dr. Mathia Károly* játszott, aki az akadémián tanárom volt; s azokat a műveket adta elő, amelyeket olyan gyakran hallottunk zenés miséken az akadémia gyönyörű kápolnájában. Ikergyermekeimet Előd úr keresztelte. Aztán gyorsan peregtek az évek. Még részt vehettem az ő aranymiséjén 1986-ban, mígnem négy év múlva az Úr visszahívta hűséges fiát, akinek oly sokat köszönhettem. Ő mindig a „szeretet misztériumát” adta minden hozzáfordulójának...

Ahogy lapoztam a **PIARISTA DIÁK** előző (75.) számát, újabb nagy egyéniségeket fedeztem fel. *Dr. Mathia Károly* személyéhez pótlólag még megemlíthetem, hogy a háború kezdete táján akár minden hónapban érkezett egy-két katonai attasé vagy tisztjelölt-csoport, hogy tanulmányozzák a mi akadémiánk oktatási és képzési módszereit, hiszen nálunk sok tekintetben magasabb szintű oktatás folyt. Nemcsak a katonai kiképzést, hanem hallgatóink fellépését is megcsodálták. A tolmács pedig mindig *Mathia* alezredes úr volt, aki számos nyelven tudott tárgyalóképesen beszélni.

A **PIARISTA DIÁK**BAN (75. szám) *dr. Bakos Miklós* volt veszprémi diákról, a veszprémi egyetem tanácskezeséről láttam fényképet, aki családunk régi barátja volt. Ő érdekes módon bel- és külföldi kato-

nai folyóiratokhoz jutva, ha találkozott valamelyik cikkemmel, mindig felhívta rá figyelmemet.

Meglepetéssel láttam *dr. Sibalszky Zoltán* professzor úr két cikkét, aki egyetemi tanulmányaim során elektrotechnikát adott elő. Nagyon szigorú, de igazságos volt, hallgatótársaim is kedvelték. (Eddig nem tudtam, hogy ő is a Kegyes Iskolák neveltje volt...) *Lukács Lászlót*, a Vigilia szellemi atyját is örömmel fedeztem föl.

Befejezésül írhatom: büszkeség tölthet el minden

volt és jelenlegi piarista diákot, hogy iskoláikban – egykor tízben, még régebben 24-ben – ilyen nagy szellemiséggel bíró kiváló szerzetes taníthattak.

Engem pedig – mint egykori ludovikást – öröm és meglepedettség foghat el, hogy a magyar tisztképzés bázisát két éve már Ludovika-zászlóaljnak nevezik, és az alapító Mária Ludovika királynénak, I. Ferenc király hitvesének mellszobra már ott áll az épület bejáratánál.

Káplán György

Régi iskolaviszonyok a mosonmagyaróvári iskolánkban

Az iskolánkat 1739-ben alapította a Magyar Kegyes-Tanítórend. Algimnázium volt, tehát csak négy osztályos. 1911-ben lett főgimnázium, 1915-ben volt az első érettségi. Természetesen fiúgimnázium, de az 1932-33-as évtől kezdve lányok is látogathatták az V- VIII. osztályok előadásait, ám előtte különbözeti vizsgát kellett tenni általában latinból, és év végén mint magántanulók vizsgáztak. 1939-ben lépett életbe az a rendelet, amely szerint a lányok első osztálytól kezdve látogathatták az előadásokat, de továbbra is csak magántanulók lehettek. Ez a „vegyes” iskola úgy működött, hogy a lányok csak az előadás alatt tartózkodhattak az osztályban; a tanárral együtt mentek be és jöttek ki. A szünetben egy szobában voltak, ahol a holmijuk is volt, egy néni felügyelete alatt. Év végén a lányok magánvizsgát tettek. Az évkönyvekben minden osztály névsora után a magántanulókat is felsorolták. Tulajdonképpen nem volt sok lány, mert Mosonmagyaróvárnak volt egy polgári leányiskolája, ahonnan a IV. polgári után sokan Győrbe mentek kereskedelmi középiskolába, a tehetősebek pedig Budapesten, Sopronban vagy Győrben egyházi leánygimnáziumokban tanultak.

1944-ben megváltoztak a viszonyok. Április elsején befejeződött a tanítás a sok légiriadó miatt, április közepén már lezajlottak az érettségi vizsgák. Már '44 őszén megérkeztek az első menekültek, a 17 000 lélekszámú város 50 000-re emelkedett, az átlagos diáklétszám pedig 300-ról 420-ra. A gimnázium épületébe októberben kórház költözött. A rendházban üritettek ki négy helyiséget, és négy osztálynak délelőtt, a másik négynek délután volt a tanítás. Még menekült családok is laktak a rendházban. 1945. április 1-én este kezdődött a front átvonulása, 5-én már ott ültünk az iskolában. Július 7-én volt az utolsó tanítási nap, utána érettségi.

Akkor még Mosonmagyaróváron ment keresztül a Budapest-Pozsony-Bécs főútvonal, és ezen keresztül haladt a „népség-katonaság” hatalmas tömege. Akik nem akarták elhagyni az országot, azok itt maradtak. A gondos anyák azonnal hozták a gyerekeiket az iskolába, nehogy évvésztesek legyenek. Ez a menet már májusban irányt váltott, és keleti irányba mentek a szekerek, kocsik, gyalogosok, hadifoglyok stb. Akiknek nem volt hova hazamenniük, azok általá-

ban az ország nyugati megyéiben megálltak, hogy megtudják, mik a lehetőségek, melyik országrész hova tartozik, hova mehetnek „haza”. Az anyák ismét hozták gyerekeiket, nehogy lemaradjanak és évet veszítsenek. Hihetetlen helytállást tanúsítottak tanáraink. 1944-45-46-47-ben külön vizsgákat tartottak, hogy az év közben megérkezett tanuló csatlakozhasson az osztályhoz, és év végén mint magántanuló befejezhesse az évet. Az 1944-45-ös tanévben szeptemberben, decemberben és júliusban is voltak magánvizsgák, 1945-46-ban pedig szeptemberben, decemberben, januárban, májusban és júniusban. Még 1946 szeptemberében és decemberében is voltak elmaradt vizsgázók, s voltak, akik nyugati hadifogság után érkeztek haza.

Apósom a gimnáziumban volt magyar-latin tanár, az I. világháborús hadifogság után helyezték Magyaróvárra. Szerették a diákjai, később is látogatták, leveleket írtak neki, találkozóikról képet küldtek stb. Egy verset találtam a levelek között, amit az egyik '45-ben érettségizett menekült lány írt. Bizonyosan nem egy nagy irodalmi alkotás, de engem megérintett, mert mi is '44 őszén menekültünk ide Kassáról, mindenünket hátrahagyva – szerencsére rokonokhoz. S valóban, az iskola „átölelt” bennünket, és visszaadott valamit a múltból: a régi iskola hangulatát, a tanárt, a katedrát, a padokat, a futkosást, a csengést; és elfelejtettük, hogy kint milyen a világ.

A háború után már nem magántanulóként járhattak a lányok iskolába, és így nem kellett többé magánvizsgát tenni. Aztán 1948-ban megtörtént az államosítás...

LÁNG ÁGOSTONNÉ RIA Az óvári öreg gimnáziumhoz

(Az 1946-ban érettségizett menekültek)

Azelőtt téged nem láttunk soha
Drága, jóságos, öreg iskola
Nem láttál minket, mint kisgyermeket
Kit kézenfogva szülője vezet
Beiratásra, komoly munkára,
Gimnáziumba, első osztályba!

Kisgyerek-korunk apró bajait,
A nehéz órák nagy sóhajait
Gyermekszívünknek titkos álmait,
A felsőbb évek nagy viharait
Nem ismered; nem neked sírtuk el,
Örömünket nem neked mondtuk el.

Más iskolában, más-más utakon
Más városban jártunk valahol
Életünk vidám, sima útjain
Derűs, gondtalan, tűnő napjain, -
S nem is gondoltuk, hogy ezek megett
Mindnyájunk útja majd hozzád vezet.

Jött egy vihar és mint a szél a port
A sors egyenként mind hozzád sodort,
És szállingóztunk, - fáradt madarak.
Te felénk tártad barna kapudat,
És befogadtad új fiaidat,
Mint nyolcadikos vendiákokat.

Minden falad csak jóságot sugárzott,
Kápolnádban a jó Isten megáldott,
Százados múltad szelíden regélt
És újra éreztünk hitet és reményt.
És megértettük, hogy a szeretet
Még ma is, most is csodákat tehet.

Otthonunk, amely akkor elveszett
Mintha csak újra élt volna veled.
Gyermekek lettünk, újra, boldogok
Elfeleedtük, hogy voltunk már nagyok,
Komolyak, bátrak, - gyengék, rettegek,
Az élet rossz oldalát ismerők.

Te visszaadtad újra mosolyunkat,
S elfeledtetted minden bánatunkat.
Testvéreinkké váltak fiaid,
Atyáink lettek ős tanáraink.
Feledni téged sohasem tudunk,
Bármily hosszú is lesz életutunk.

Egy perc: – és a mi színes gyermekálmunk
Már véget ért. Kapudon kívül állunk.
S visszakívánjuk a szép napokat,
Osztályaidat, a vén padokat,
A mindig vidám gyermekkacagást,
A régi, boldog, könnyű tanulást,

Udvarodat, a csengő csengetését,
Kis harangodnak szelíd csilingelését,
Kápolnádban meghitt nyugalmát, csendjét,
Tanárainknak jóságos szemét.

Bár kívül állunk, - hozzád tartozunk.
Feléd táruul távolból két karunk,
Hogy elmondhassuk egyszer néked azt,
Te adtál nekünk új erőt, vigaszt.
S ha fájdalmunk lesz, hogyha ver az élet,
Bánatunkat ha viselni nehéz lesz,
Gondolatban majd hozzád visszatérünk,
És te visszaadod elveszett reményünk.

... Azelőtt téged nem láttunk soha
Drága, jóságos, öreg iskola.
Otthonunk lettél otthonunk helyett,
Örök hálával tartozunk neked.
Köszönünk mindent, mindent jó Anyánk,
Alma Materünk, édes iskolánk.

Teleki Pál megemlékezés

Az egykori magyar miniszterelnök tragikus haláláról ez évben is megemlékezünk a Budai várban az államelnöki rezidencia (Sándor-palota) parkjában lévő emléktáblánál, április 10-én (szerdán) 17 órakor. az Emlékbeszédet prof. dr. Szakály Sándor tartja koszorúzással egybekötve. Várjuk tisztelőinek, öregcserkészeknek és a mai fiataloknak a részvételét minél nagyobb számban. Előzetes jelentkezés Farkas Zsolt telefonszámán (3565-987), mivel a palota parkja zárt terület. A megadott időpont előtt fél órával is van még lehetőség a Sándor-palota színház utcai sarkánál pótlólagos regisztrálásra, a korlátozott létszámkeret betöltéséig.

v. Farkas Zsolt

Vitatható vadászbalesetek és öngyilkosságok a magyar történelemben

Történelmünk tele van halálos vadászbalesetekkel és öngyilkosságokkal, gyanús halálesetekkel, melyekkel kapcsolatban általában felmerül annak több-kevesebb valószínűsége, hogy a halál okozója idegenkezűség volt, mely egyes politikai csoportok vagy államok érdekében dolgozott.

Rögtön itt van a **Szent Imrét** ért, vadkan okozta halálos vadászbaleset, mely a Bihar megyei Hegyhátszentimrén történt 1031-ben. Bakay Kornél történész szerint ez vadászbalesetnek álcázott merénylet volt annak érdekében, nehogy Imre nagybátyja, Henrik német-római császár gyermektelen halála után az ő kezében egyesüljön Magyarország és a Német-Római Birodalom.

Az utolsó Árpád-házi király, **III. Endre** is gyanús körülmények közt, hirtelen halt meg 1301-ben. Az ő halála a nápolyi Anjouk érdekében állt, hiszen a nápolyi király unokáját, a későbbi Károly Róbertet kívánták Magyarország trónjára ültetni, kinek nagyanyja, Mária nápolyi királyné IV. Béla unokája volt.

Mátyás király is ereje teljében, 47-50 éves korában halt meg előzmények nélkül hirtelen, 1490-ben Bécsben. Állítólag romlott fűgétől kapott végzetes mérgezést. De több történész megmérgezésre gyanakszik, és Garamvölgyi László most megjelent könyvében azt bizonyítja, hogy ebben a királyné, Beatrix keze volt benne.

Zrínyi Miklóssal állítólag szintén egy vadkan végzett vadászatot, de itt is gyanúsak a körülmények. A birodalom központi irányításának útjában volt a törökök elleni újabb határozott fellépést követelő főúr, és az olasz zsoldos Pallavicini később Ausztriában – a kezében felmutatott törrel – azzal dicsekedett, hogy: „Ez volt az a vadkan!”

Teleki László gróf a szabadságharc utáni emigrációból hazatérve az országgyűlés egyik pártjának vezére, és 1859-ben egyszer csak öngyilkos lett. Egyes történészek ezt

az öngyilkosságot is kétségbe vonják, és azt állítják, hogy a birodalmi titkos rendőrség végzett a gróffal.

Széchenyi István a döblingi szanatóriumban 1860-ban követett el állítólag öngyilkosságot. Ő már az 1850-es évek közepére kikerült depressziós állapotából, és a szanatóriumból irányította a magyar politikai életet. Itt írta meg a „Blick” című, nagy hatást kiváltó politikai elemzést is. Valószínűnek tűnik, hogy az ő halála is a birodalmi titkosrendőrség számlájára írható.

Végül **Teleki Pál** halála 1941. április 3-án. Sok tanúvallomás szerint szinte biztosra vehető, hogy nem lett öngyilkos. Erre semmi oka nem volt, hiszen előző nap a koronatanács az ő tervét fogadta el, hogy t.i. nem veszünk részt a németek oldalán a Jugoszlávia elleni háborúban, csak ennek az országnak megszűnése után vonulunk be a magyarok lakta területekre, az ottani magyarok védelmére. Teleki Pál jó katolikus volt, és éjfél után azzal tért nyugovóra, hogy másnap reggel a cserkészmisére megy, és áldozik. Viszont angolbarátsága a németek útjában állt, és minden arra mutat, hogy a német titkosszolgálat gyilkolta meg, mint azt a történészek jelentős része vallja.

dr. Sibalszky Zoltán

Az őszi ausztriai tanulmányút programja

Indulás 2013. szeptember 3-án, hétfőn 6.00 órakor a Batthyány téri parkolóból. Szállás Rastenfeldben, 2-3 fős szobákban, félpanzióval.

1. nap: Lilienfeld (kolostor) – Melk (kolostor) – Rastenfeld

2. nap: indulás 7.30-kor. Weitra (városnézés) – Zwettl (kolostor, fakultatív és városnézés) – Rappottenstein (vár) – Pöggstall (kastély, csak kívülről és városnézés) – Rastenfeld

3. nap: indulás 8.00-kor. Geras (városnézés) – Riegersburg (barokk kastély, csak kívülről) – Raabs (városnézés) – Heidrichenstein (vár) – Gmünd (városnézés) – Rastenfeld.

4. nap: indulás 8.00-kor. Altenburg (kolostor) – Enggenberg (városnézés) – Rosenberg (kastély) – Rastenfeld.

5. nap: indulás 8.00-kor. Grafenegg (kastély) – hazautazás Bécsen ár Budapestre. Érkezés 16-17 óra között.

Fakultatív programokra célszerű 20-30 Eurót vinni az útra.

Nagyböjti lelkigyakorlat

2013. március 25-én, 26-án és 27-én este 6 órai kezdettel Lukács László Sch.P. tart lelkigyakorlatot szentmise keretében a Budapesti Piarista Gimnázium kápolnájában. Szeretettel várjuk öregdiák-társainkat és az iskola diákjainak hozzátartozóit.

Honismereti barangolás a PIARTOUR-ral

Gömör-Kishont, Abaúj-Torna, Ung, Ugocsa, Máramaros, Bereg és Szabolcs vármegyék vidékein

Időpont: 2013. május 23–27.

Útvonal: Budapest–Salgótarján–Fülek–Ajnácskő–Rimaszombat–Karaszko–Kiéte–Sajógömör–Rozsnyó–Csetnek–Jászóvár–Kassa–Töketerebes–Nagymihály–Homonna–Ungvár–Mezővári–Munkács–Verecke–Nagyszőlős–Técső–Körtelep–Rahó–Körösmező–Tatár-hágó–Beregszász–Tákos–Vaja–Budapest

Időtartam: 5 nap – 2013. május 23–27., csütörtök-hétfő.

Autóbuszos útvonalhossz: kb. 1900 km.

Szállás és félpanzió: Felvidéken panzióban, Kárpátalján falusi vendéglátás keretében (kétágyas, fürdőszobás lakások).

Szükséges felszerelés: nyári sportruházat, dzseki, túracipő, elemlámpa.

Vezetés: Felvidéken Brogyáni Mihály, Kárpátalján Popovics Béla.

RÉSZLETES PROGRAM:

1. NAP (CSÜTÖRTÖK):

Indulás reggel 6 órakor a Batthyány térről (felső rakpart). **Határátkelő:** Somoskőújfalu.

Láttnivalók: Fülek (várlátogatás), Rimaszombat (városnézés), Karaszko, Kiéte (faliképes templomok), Sajógömör (Mátyás király kapás szobra), Rozsnyó (városnézés).

Szállás és ellátás: Rozsnyó környéki panzióban.

2. NAP (PÉNTEK):

Láttnivalók: Csetnek (freskós gótikus templom), Jászóvár (premontrei apátság), Töketerebes (Andrássy-kastély), Nagymihály (Sztáray-kastély), Homonna, Felsőnémeti határátkelő, Ungvár, Mezővári (kuruc zászlóbontás egyik helyszíne).

Szállás és ellátás: 2., 3. és 4. napon Mezőváriban falusi vendéglátó családoknál.

3. NAP (SZOMBAT):

Láttnivalók: Nagyszőlős, Técső (Kossuth szobor), Körtelek (Európa közepe), Rahó (Fehér és Fekete Tisza összefolyása), Körösmező, Tatár-hágó, Mezővári.

4. NAP (VASÁRNAP):

Láttnivalók: Vereckei-hágó (honfoglaló magyarok bejövételének emlékműve, piknik bográcsgulyással), Munkács (mise, Zrínyi Ilona és II. Rákóczi Ferenc legendás vára), Turul-szobor, Munkácsy Mihály em-

lékhelyek), Mezővári (Beregszászi Színház ifjúsági tagozatának előadása).

5. NAP (HÉTFŐ):

Láttnivalók: Beregszász (katolikus templom, Bethlen-ház, II. Rákóczi Ferenc Főiskola, ahol Orosz Ildikó, az intézmény vezetője kalauzol), Tákos (a mezítlás Notre-Dame), Vaja (kuruc kor múzeuma).

Határátkelő: Beregsurány.

Érkezés: 21 óra körül Budapestre, indulási helyre.

Magyar Piarista Diákszövetség Közhasznú szervezet
Adószám: 19013581-1-41 **Elnök:** Dr. Oberfrank Ferenc +36 20 552-0189
Számlaszám: OTP Bank: 11708001-20504685
SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN szám: HU68 1170 8001 2050 4685 0000 0000

Piarista Alapítvány (Alapító: Magyar Piarista Diákszövetség)
Közhasznú szervezet Adószám: 19013598-1-41
Kuratórium elnök: Görbe László +36 20 478-8888
Számlaszám: ERSTE Bank: 11991102-02103154
SWIFT kód: (BIC) GIBAHUHB
IBAN szám: HU29 1199 1102 0210 3154 0000 0000

1052 Budapest, Piarista köz 1.
Telefon/üzenetrögzítő: +36 1 486-4432
Internet: <http://www.diakszov.piar.hu>;
E-mail cím: diakszov@piar.hu

Nyilvántartási ügyek: Csepely Péter +36 30 318-7199
E-mail cím: csepely38@gmail.com
Gazdasági ügyek: Pataki Ervin +36 30 397 2037
E-mail cím: diakszov@piar.hu

Hivatalos órák: Budapest, Piarista u. 1. (Budapesti Piarista Gimnázium) I. emelet alatt minden hétfőn 10-17 óra között

Tagdíj: aktív keresőknek évi 3000 Ft, nyugdíjasoknak, tanulóknak és pártoló tagoknak évi 1500 Ft. Külföldiek tagdíja 40 Euro, vagy annak megfelelő más pénznem. **Adományokat** a fenti számlákon köszönettel fogadunk. Befizetés a házi pénztárban a hivatalos órákban, a kiküldött csekkel, vagy banki átutalással a fenti számlákra.

A Piarista Diák következő, 77. száma 2013. szeptember hónapban jelenik meg.

Lapzárta: 2013. augusztus 10.

Piarista Diák • Kiadja a Magyar Piarista Diákszövetség • Nyilvántartási szám: 163/440/1/2008
Szerkesztette a Sajtóbizottság: Borián Tibor, Farkas Zsolt
Tördelés: Logod Bt. • Nyomda: Innova-Print Kft. • Felelős vezető: Komornik Ferenc